

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4106 Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Mapování okrasných historických venkovských zahrad

Autor bakalářské práce: Žaneta Musilová

Vedoucí bakalářské práce: Moravcová Jana, Ing. Ph.D.

České Budějovice 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Žaneta MUSILOVÁ**
Osobní číslo: **Z17215**
Studijní program: **B4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Téma práce: **Mapování okrasných historických venkovských zahrad**
Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Zásady pro vypracování

Vymezení pojmů souvisejících s historickými zahradami.

Druhy venkovských historických parků a zahrad.

Významné prvky venkovských historických parků a zahrad.

Styly venkovských historických parků a zahrad.

Třídění historických venkovských zahrad a parků podle druhu a stylu.

Možnosti ochrany, údržby a restaurování zámeckých zahrad a parků.

Výběr vhodných objektů venkovských historických zahrad.

Vyrobení stávajících map historických venkovských zahrad.

Sběr historických podkladů o původní podobě zvolených lokalit.

Rozsah pracovní zprávy: **40 stran textu**
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CÍLEK, V., DRESLEROVÁ, D., HÁJEK, P., POKORNÝ, P., SÁDLO, J. 2005. Krajina a revoluce: Významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny Českých zemí. Malá Skála. 256 s.

LAMBIN, E. F., GEIST, H. J. 2006. Land-Use and Land-Cover Change. Berlin: Springer. 176 s. ISBN 978-3-540-32201-6.

LÖW, J., MICHAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. 551 s. ISBN 80-86386-27-9.

PACÁLKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B., PETRŮ, J., RIEDEL, D., SVOBODA, A. M. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri. 524 s. ISBN 807272791.

SKLENÍČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková. 321 s. ISBN 80-903206-1-9.

SÝKORA, J. 2002. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Vydavatelství ČVUT. 226 s. ISBN 80-01-02641-8.

Časopisy Landscape and Urban Planning, Land Use Policy, Landscape Ecology, Urbanismus, Pozemkové úpravy.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Moravcová, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 11. března 2019

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2020

V Českých Budějovicích dne 11. března 2019

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Budentická 1568, 370 05 České Budějovice

LS.

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných zemědělskou fakultou, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

.....

Žaneta Musilová

Poděkování

Děkuji paní doktorce Janě Moravcové, vedoucí mé bakalářské práce, za její trpělivost a odborné rady. Dále bych chtěla poděkovat za ochotný přístup zaměstnanců informačního centra v zámku Dobříš a Hluboká nad Vltavou, kteří mi byli nápomocni při hledání odborné literatury.

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje tématu mapování okrasných historických venkovských zahrad. Práce je sepsána formou literární rešerše a je rozdělena do kapitol. V bakalářské práci je popsáno vymezení pojmů souvisejících s historickými zahradami, jejich ochrana, obnova a restaurování, popsání významných prvků a dřevin, rozřazení do druhů a jejich vývoj dle stylů skrze celou dosavadní epochu lidstva. Vše je doprovázeno historickou a aktuální fotodokumentací pro živější představu čtenáře. Hluběji je vývoj zahrad a parků popisován u zámku Dobříš a Hluboké nad Vltavou, kde je popsána i samotná historie obou zámků.

Klíčová slova: Historická zahrada, historický park, styly historických zahrad, druhy zahrad, Dobříš, Hluboká nad Vltavou, zámek.

Abstract

The bachelor thesis deals with topic of mapping decorative historical country gardens. The work is written in form of literary research and is divided into chapters. The definition of terms related to the historical gardens, their protection, renovation and restoration, description of significant elements and woody plants, division into types and their development according to the style through the whole humankind era so far, are written in the bachelor thesis. Everything is accompanied by the historical and current photo-documentation for livier idea of the reader. The development of the gardens and parks is described further in case of the castle Dobříš and Hluboká nad Vltavou, where the history itself of both the castles is described.

Key words: historical garden, historical park, styles of historical gardens, types of gardens, Dobříš, Hluboká nad Vltavou, castle.

1	Obsah	
2	ÚVOD A CÍLE	9
3	ZAHRADA DŘÍVE A DNES	10
4	DVA ZÁKLADNÍ TYPY ZAHRAD	12
4.1.	FORMÁLNÍ ZAHRADA	12
4.2.	NEFORMÁLNÍ (KRAJINÁŘSKÁ) ZAHRADA	13
5	DRUHY VENKOVSKÝCH HISTORICKÝCH PARKŮ A ZAHRAD	14
5.1	KLÁŠTERNÍ A HRADNÍ ZAHRADY	14
5.2	ZÁMECKÉ ZAHRADY A PARKY	14
5.3	OBORY	14
5.4	VILOVÉ ZAHRADY	14
5.5	KRAJINÁŘSKÝ PARK	15
5.6	MĚSTSKÉ SADY A PARKY	15
6	TŘÍDĚNÍ HISTORICKÝCH VENKOVSKÝCH ZAHRAD A PARKŮ PODLE DRUHU A STYLU	16
6.1	EGYPTSKÁ ZAHRADA	16
6.2	BABYLONSKÁ ZAHRADA	17
6.3	PERSKÁ A MÉDSKÁ ZAHRADA	18
6.4	INDICKÁ ZAHRADA	18
6.5	ČÍNSKÉ ZAHRADY	19
6.6	JAPONSKÁ ZAHRADA	20
6.7	ŘECKÉ ZAHRADY	21
6.8	ŘÍMSKÉ ZAHRADY	22
6.9	BYZANTSKÁ ZAHRADA	23
6.10	ISLÁMSKÁ ZAHRADA	23
6.11	MAURSKÁ ZAHRADA	24
6.12	STŘEDOVĚKÁ ZAHRADA	25
6.13	RENEŠANČNÍ ZAHRADA	26
6.14	MANÝRISTICKÁ ZAHRADA	27
6.15	BAROKNÍ ZAHRADA	28
6.16	KLASICISTNÍ ZAHRADA	28
6.17	ROMANTICKÁ ZAHRADA	29
6.18	FUNKCIONALISTICKÁ ZAHRADA	30
6.19	MODERNÍ ZAHRADA	30
7	MOŽNOSTI OCHRANY, ÚDRŽBY A RESTAUROVÁNÍ ZÁMECKÝCH ZAHRAD A PARKŮ	31
7.1	LEGISLATIVA	31
7.1.1	<i>Athénská charta</i>	31
7.1.2	<i>Benátská charta</i>	32
7.1.3	<i>Florentská charta</i>	32
8	ZAHRADNÍ ARCHITEKTURA ZÁMKU DOBŘÍŠ	34
8.1	HISTORIE ZÁMKU	34
8.2	HISTORICKÁ PODOBA ZAHRADY	37
8.3	AKTUÁLNÍ PODOBA ZÁMECKÉ ZAHRADY	40
8.3.1	<i>Parter</i>	40
8.3.2	<i>První terasa</i>	41
8.3.3	<i>Druhá terasa</i>	42
8.3.4	<i>Třetí terasa</i>	42
8.3.5	<i>Čtvrtá terasa</i>	43
8.4	ZÁMECKÝ PARK	45
8.5	POVĚST O ŠEVCI A ČERTOVĚ MOSTU	51
8.6	REVITALIZACE ZÁMECKÉ ZAHRADY	52
9	ZAHRADNÍ ARCHITEKTURA ZÁMKU HLUBOKÁ NAD VLTAVOU	53

9.1	HISTORIE ZÁMKU	55
9.2	HISTORICKÁ PODOBA ZAHRADY A PARKU	56
9.3	AKTUÁLNÍ PODOBA ZÁMECKÉ ZAHRADY	62
10	ZÁVĚR.....	67
11	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
12	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	72
13	OBRÁZKOVÉ PŘÍLOHY	79
13.1	DŘEVINY ZÁMECKÉHO PARKU DOBŘÍŠ.....	79
13.2	DŘEVINY ZÁMECKÉHO PARKU HLUBOKÁ NAD VLTAVOU.....	86

2 Úvod a cíle

Zahrada nebo park je nedílnou součástí života každého z nás. Pod samotným názvem si můžeme představit prostor u našeho obydlí, květiny v nádobách, městské parky, vilové zahrady, hřbitovní zahrady, zámecké nebo například botanické zahrady. V zahradách nachází inspiraci mnoho umělců, kteří zde hledají námět pro svou tvorbu a vznikají tak zajímavá umělecká díla. Pro zamilované je to ideální místo na procházky a vyznání lásky. Naopak botaniky či zahradníky fascinuje uspořádání zahrady a rostlinná rozmanitost. Je to místo, kde se lidé věnují relaxaci, meditaci a odpočinku.

Její historie má velmi hluboké kořeny. První zahrada je popsána již v Bibli, kde Bůh stvořil překrásnou zahradu Eden. Poté se v průběhu staletí vytvářely různé zahrady a parky, které vždy nesly prvky dané doby. Jelikož dochované historické zahrady jsou vzácné, tak je potřeba se o ně patřičně starat a uchovat je i pro další generace. Pro tyto účely je v mezinárodních dokumentech o ochraně kulturního dědictví popsána jejich ochrana, udržování a zároveň i případná obnova. Cílem bakalářské práce je nejprve popsat historický vývoj zahrad a parků dle stylu a poté se podrobněji věnovat vývoji mnou vybraných zástupců zámeckých zahrad a parků u nás v České republice. Práce je doplněna fotodokumentací dřevin a aktuálního i historického stavu vybraných lokalit

3 Zahrada dříve a dnes

Zahrady jsou tvořeny ohraničeným územím, který vznikl lidskou silou. Podle toho jakou mají funkci, tak nazýváme zahrady rodinné, botanické, zoologické, pokusné, školní, nemocniční, zelinářské, okrasné školky a ovocné sady (Wagner, 1990).

Zahradní architektura se od architektury stavební liší tím, že se stále vyvíjí a roste i bez zásahu člověka a nikdy nemá striktně určený cíl jako například stavba domu. O tom, jak zahrada bude vypadat, nerozhoduje sám zahradník či architekt, ale také příroda sama, a to svými vlastními zákony. Při zakládání zahrady tvoříme vlastní prostor, ve kterém můžeme relaxovat, pěstovat užitkové i okrasné rostliny a nechat prostor pro fantazii člověka (Hensel a kol. 2017).

Od té doby, co Adam a Eva nedobrovolně opustili zahradu Eden, se člověk opět snaží najít a vybudovat nový ráj na zemi, ve kterém nalezne osobní klid. Bůh stvořil zahradu na místě, která se jmenovala Eden. Byla plná volně žijících zvířat, stromů, květin, potoků, řek a vodopádů. Zahrada byla zatracena tím, že Eva utrhla jablko ze stromu poznání, ze kterého měli s Adamem zakázáno ovoce jíst a trhat (Sbor svědků Jehovových, 2017).

Obr. č. 1 Zahrada Eden (Sbor svědků Jehovových, 2017)

Dějiny zahrad jsou úzce propojeny s dějinami samotného lidstva. V historických zahradách nalezneme mnoho příběhů, které poukazují na život těch, kteří je zakládaly. Zahrada se tedy vždy přetvářela a stále přetváří k představám člověka a epochy, ve které zrovna žije. Dějiny zahrad vznikají zánikem kočovného života. Lidé se usazovali na jednom místě a potřebovali získávat obživu. Tím začali pěstovat jedlé rostliny při svém obydlí, které ohraničovali ploty proti útokům zvěři nebo zlodějům. Tím vznikalo jejich ohraničené území, které si utvářeli dle své fantazie. Plynutím času se podoba zahrad začala výrazně měnit. Zprvu splňovala čistě užitkovou funkci a pěstovala se v ní zelenina, bylinky a ovoce. Postupem času ale začala vyjadřovat politické a náboženské ideje, které vedly i k estetickým hlediskům. Tímto existuje velký prostor mezi formální a neformální zahradou (Hensel a kol. 2017).

4 Dva základní typy zahrad

4.1. Formální zahrada (geometrized, regular)

Jedná se o typ zahrady, která je tvořena převážně dle geometrických zásad k ústřednímu bodu nebo k hlavní ose půdorysu. Tímto zahrada na člověka působí uměřeně, přísně, ale také slavnostně a ušlechtilě (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Plocha formální zahrady je tvořena převážně přímkou, cestní sítí, květinovým záhonem a alejí. Zahrady jsou obohaceny sochařskými díly, altány, pergolami, bazény, fontánami, terasami apod. Plocha pro zakládání zahrad byla rovinná s umístěním při svazích i terasách. Květiny se vysazovaly do různých ornamentů a keře se sestřihávaly do geometrických tvarů. Zmínka o formálních zahradách je zaznamenána už ve starověkém Egyptě a Mezopotámii, Indii, Persii nebo také v antickém Řecku nebo Římě (Halamičková, 1988).

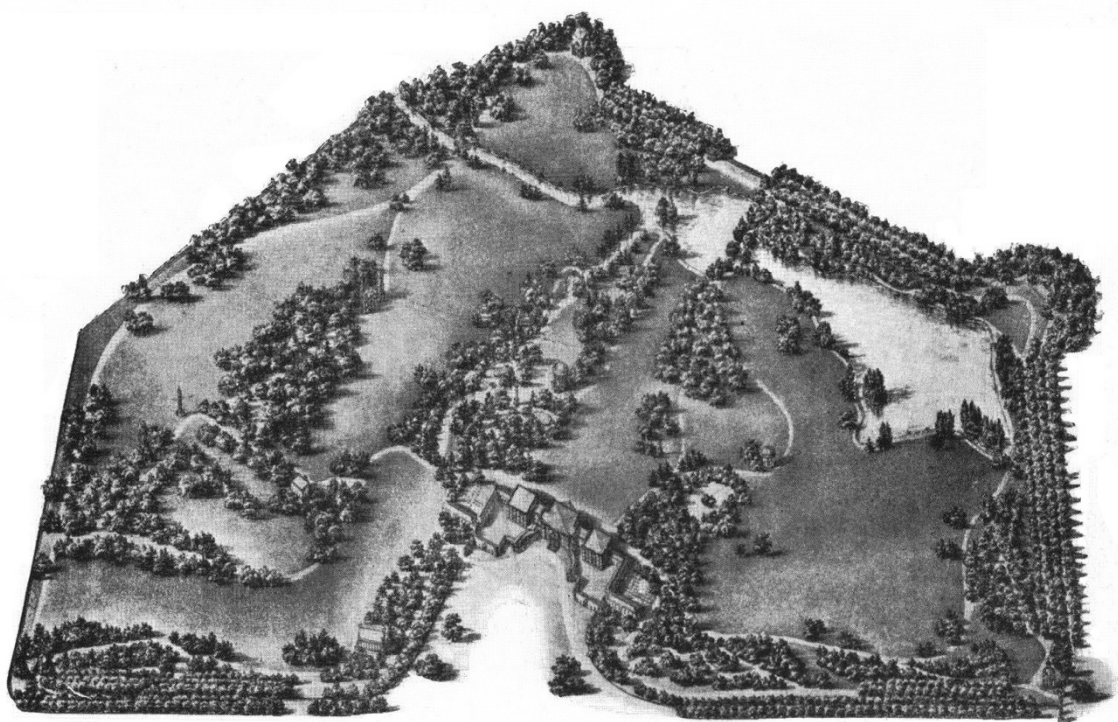
Obr. č. 2 Formální zahrada zámku Versailles

(https://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidelná_zahrada#/media/Soubor:Versailles,_Garden_Plan.jpg)

4.2. Neformální (krajinařská) zahrada (volné, nepravidelné)

Oproti formální zahradě je zahrada neformální tvořena tak, jako by malíř maloval obraz. Důraz je kladen na různorodost půdorysu a metody kontrastu, ale výsledek musí na člověka působit harmonicky. Dojem z pohledu na krajinařskou zahradu má být emotivní s živým a dynamickým dojmem (Pacáková-Hoštalová a kol. 2004).

Tento typ zahrady tedy není tvarován symetricky, ale je jen umělecky upraven, aby se zachovala pravá příroda. Stromy a keře jsou vysazovány podle jejich barevnosti během celého roku. Voda v zahradě je původní a člověk do ní nijak nezasahuje. Jelikož nebývalo zvykem do parků vysazovat květiny, tak se v parcích nechali vystavět zříceniny nebo altány. Neformální styl vznikl v polovině 18. století a navazoval na formální zahrady. Tento styl vznikl v Anglii a v Evropě přišel k velké oblibě (Halamičková, 1988).

Obr. č. 3 Neformální zahrada

(https://cs.wikipedia.org/wiki/Anglický_park#/media/Soubor:Stowe_park_map_ugglan.jpg)

5 Druhy venkovských historických parků a zahrad.

5.1 Klášterní a hradní zahrady

V dobách mezi 8. až 13. století využívali klášterní zahrady zejména mniši, pro pěstování užitkových potravin, a to zejména bylinek do klášterní kuchyně. Bylinky nejen pěstovali, ale také o nich psali literární díla, která jsou využívána dodnes. Právě mniši díky znalostem, které měli, poskytovali zdravotní péči obyvatelstvu (Mayer, 2010).

5.2 Zámecké zahrady a parky

Zakladatelé zámeckých parků se snažili poukázat zejména na své bohatství. Tudiž vznikala ve velmi malé blízkosti velkých zámeckých sídel. V dnešní době je mnoho zámku a jejich zahrad ve vlastnictví veřejných institucí a tím dochází i k jejich údržbě. Zahrady jsou významné z hlediska dendrologie, botaniky, sadovnické tvorby a také rekreace. Zámecké zahrady a parky ČR tvoří nejstarší ukázky historických zahrad (Hieke, 1984).

5.3 Obory

Obora je ohraničená část území, která je umístěna v lese a je určena pro chov a pastvu různé zvěře (Otto, 1890).

Na našem území vznikaly obory na menších plochách pro množení zvěře a snadnější lov. V 17. století byl hlavní význam kulturní a lovecký. V oborách se pořádaly velké hony, které trvaly i několik dní a při kterých se setkávala šlechta (Černý, 1895).

5.4 Vilové zahrady

Na našem území se vilové zahrady začaly objevovat v padesátých letech 19. století. Tyto zahrady si při svých domovech nechala zakládat převážně střední a vyšší vrstva. Rozdělují se tři typy vilových zahrad:

- a) Statek s venkovským hospodářským dvorem
- b) Příměstská vila pro příležitostný pobyt
- c) Městská vila pro stálé bydlení na okraji města (Urlich, 2007).

Při utváření zahrady se používaly dva styly. Styl volný a geometrický. Styl volný obsahoval travnaté plochy, pravidelné cestičky a dřeviny vysazené v trávniku.

V menších zahradách se uplatňoval zejména geometrický styl. V těchto zahradách se rozděloval prostor podle funkčnosti (Miniberger, 1925).

5.5 Krajinářský park

Vznik krajinářského parku navazoval na barokní zahrady francouzského typu a jedná se o neformální typ. V parcích se nacházeli sochy, zříceniny, jeskyně, pomníky, rybníky, potoky, letohrádky, vodopády a mnoho dalšího (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004). Dřeviny do parků byly vysazovány dle barevnosti listů a vzájemného souznění mezi nimi. Vysazovaly se jak keře či stromy domácí, tak i introdukované. Do parků byla nasazována i zvěř. Zájem o krajinářský park trval přibližně 100 let (Otruba, 2005).

5.6 Městské sady a parky

Městské parky u nás začaly vznikat za vlády císaře Josefa II. Ve městech docházelo ke zbourání městských hradeb a stráně se začaly vysazovat stromy a keři. Tím začaly vznikat aleje. V roce 1823 vznikla v Prostějově akátová alej a mezi lety 1829 – 1831 vznikla v Olomouci alej Františkova. Roku 1833 vznikl v Praze první veřejný park, které mu se říkalo lidová zahrada. Roku 1858 vznikl v Praze spolek, který se zabýval zalesňováním a zkrášlováním krajiny. Svoji činností přispěl k zakládání městské zeleně a tvorbě městských parků. Během 40 let svého působení nechal spolek vysázet kolem jednoho miliónu stromů a keřů. Postupem času tyto spolky vznikly v Čechách, Moravě i Slezsku a od 19. století spolu začaly spolupracovat (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

6 Třídění historických venkovských zahrad a parků podle druhu a stylu

Zahradní sloh je umělecké vytvoření zahrady, která charakterizuje určitou dobu podle společných zásad nebo souhrnu znaků a estetických pravidel. Slohy se rozdělují na přírodně krajinářské, které vnikají vlivem přírody a architektonické s viditelným vlivem člověka (Hurych, 2011).

6.1 Egyptská zahrada

O tom, jak Egyptská zahrada vypadala jsme informováni z dochovaných maleb, reliéfů a písemných zpráv. Jednalo se o formální zahradu a byla typická tím, že byla zcela propojena s domem a obklopena vysokou zdí (Rory, 2010).

Důležitou roli v uspořádání hrála převážně pravidelnost. Hlavním prvkem byla nádrž, ve které nesměly chybět lekníny a bílé nebo modré lotosy. Kolem nádrží byly pravidelně rozmístěny aleje tvořeny zástupci z cedrů, cypřišů, datlovníků, platanů a sykomor. Velkým trendem v tomto slohu bylo pěstování rostlin v přenosných nádobách, které byly souměrně rozloženy podél cest. K vidění byly také záhony, na kterých se pěstovaly zejména chryzantémy, máky a chrpy (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

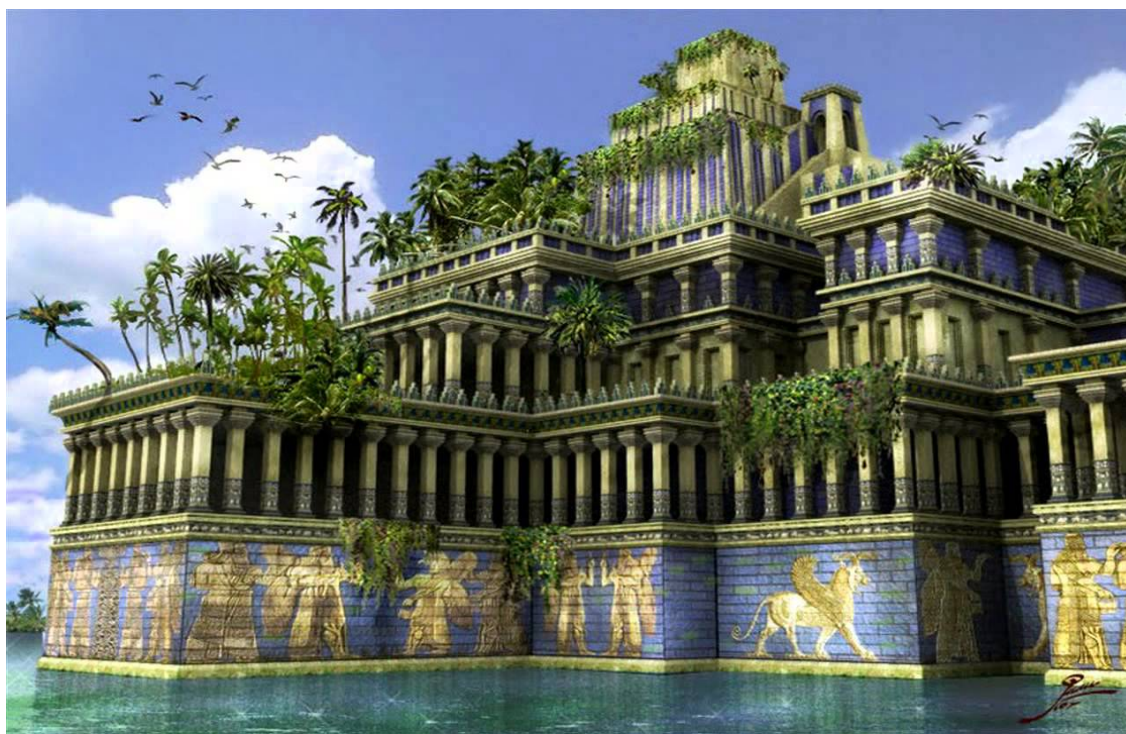

Obr. č. 4 Egyptská zahrada ([https://www.wikiwand.com/cs/Zahrada_\(starověký_Egypt\)](https://www.wikiwand.com/cs/Zahrada_(starověký_Egypt)))

6.2 Babylonská zahrada

Jednalo se o formální zahradu. Babylonské zahrady jsou významné tím, že odtud pocházejí první zmínky o okrasných zahradách. Nejstarší vyobrazení zahrad je z prvního tisíciletí př. n. l. Důkazem toho jsou kamenné reliéfy a tabulky klínového písma. Zahrada byla obohacována zelení z okolních zemí a vysazována byla zejména na návrších. Tím docházelo k různorodosti a barevnosti zahrad. Král Tiglatpilešar I. obohatil babylonskou zahradu o zástupce cedrů a zimostřezů a později ji král Senacherib doplnil o platany dovezeny z Chaldeje (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Nejznámější zahrady z tohoto slohu jsou zahrady Eden a Semiramidiny. Semiramidiny visuté zahrady se nacházely v blízkosti Babylonu a nechal je vybudovat kolem roku 605 př. Kr., král Nebukadnezar pro svou milenkou. Visuté zahrady byly zařazeny k sedmi divům světa. V zahradách bychom našli zástupce cypřišů, cedrů, platanů, myrth a buků. Z řad zástupců květin pak kosatce, tulipány, krokusy, máky... Řeční historikové Strabón (64 př. Kr.-19 po Kr.) a Diodóros Sicilský (1. století př. Kr.) se ve svých spisech zmiňují o technické stránce zahrad. Zajímavostí je, že voda do zahrad byla přiváděna pomocí speciálního vynálezu, který byl umístěn v dutých pilířích (Růžičková, 1996).

Obr. č. 5 Visuté zahrady Semiramidiny (<http://benjamin2121.blog.cz/1804/divy-sveta-visute-zahrady-semiramidiny>)

6.3 Perská a Médská zahrada

Peršané nazývali park slovem *pardes* nebo také slovem *pairadeaza*, které bychom mohli nalézt v Avestě nebo v bibli, kde představuje označení pro ztracený ráj. Persie byla neúrodnou půdou. S vybudováním kanálů, se voda dostala do míst, kde bylo sucho a tím vznikla úrodná půda. Nejdůležitějším prvkem zahrad byl strom, který představoval věčný život. Jednalo se o formální zahrady, které byly propojeny s oborami a pokračovala v zahradu krajinářského typu. Zajímavostí také je, že kolem hrobek významných osobností lidé zakládali háje (Hurych, 2011).

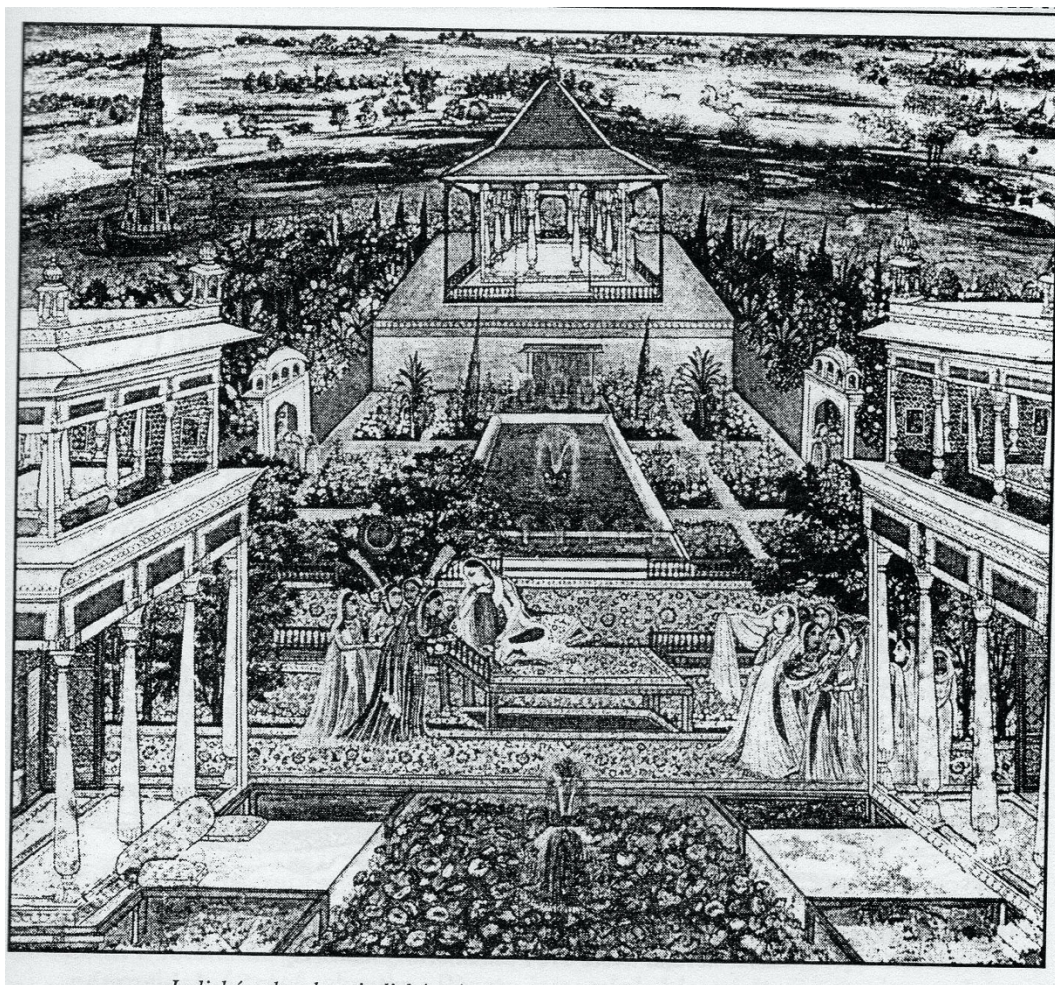

Obr. č. 6 Perská zahrada s kanálem (https://cs.wikipedia.org/wiki/Perská_zahrada#/media/Soubor:Bagh-eram_shiraz.jpg)

6.4 Indická zahrada

Indická zahrada byla nedílnou součástí indické kultury a života. Byly budovány nejen královské zahrady ale také veřejné sady, ve kterých se nacházely bazény. Jejich využití tkvělo především v lázeňství (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004). V sadech byly pěstovány užitkové rostliny, ale také okrasné, které měly jednak duchovní význam, ale také estetický. Zahrady pro jejich zakladatele tzv. moguly, představovaly často i místo

pro poslední odpočinek. Pro tyto účely byly v zahradách postaveny zahradní pavilony. Mnoho zahrad bylo umístěno terasovitě a vodní systém byl napájen horskými prameny. Nejznámější zahrada Šaliman se nachází u řeky Dal a návštěva zahrady je umožněna člunem, který jede v několikakilometrovém kanále (Hurych, 2011).

Obr. č. 7 Indická zahrada (Pacáková-Hošťálová, a další, 2004)

6.5 Čínské zahrady

Čínské zahrady byly zahrady krajinářské, nepravidelné a přírodní. První zmínky pocházejí z dynastie Han (207 př. Kr. – 200 po Kr.). Čínské zahrady byly miniaturní i velké a důležitá byla příroda a harmonie s ní. V miniaturní zahradě se pěstovaly zákrsky např. v keramické misce, které se dále rozvinuly v japonskou zahradu (Otruba, 2002).

Obr. č. 8 Čínská zahrada (Pacáková-Hošťalová, a další, 2004)

6.6 Japonská zahrada

Je velmi podobná čínské zahradě, a je opět zahradou krajinářskou, nepravidelnou a přírodní (Číhal a Číhalová, 2004).

Rozděluje se na 2 póly:

- 1) Tsuki - yama - umělé pahorky
- 2) Hara - niwa – ploché zahrady (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Hlavní čtyři typy japonské zahrady:

- 1) Suchá, kamenná zahrada – jedná se o zahradu, kde je prvek vody nahrazen rozsypaným pískem.
- 2) Vodní zahrada – s mnoha potůčky, jezery, rybníky a někdy dokonce i mořem
- 3) Zahrada literátů – zahrada tohoto druhu byla prostá a malá.
- 4) Čajová zahrada – je popisována jako cesta, která vede k čajovému domku. Cesta, která představuje osvětlení.

V zahradách se nacházela tzv. čekárna, která má vždy pramen, kamennou nádrž, lucernu a v dřívějších dobách podstavec pro meč (Číhal a Číhalová, 2004).

Obr. č. 9 Japonská zahrada

(https://cs.wikipedia.org/wiki/Japonská_zahrada#/media/Soubor:Shokintei_seen_from_the_Gepparo.jpg)

6.7 Řecké zahrady

To, jak řecká zahrada vypadala je možno posoudit dle dochovaných nástěnných maleb v Hagie Triadě, z uspořádání teras v archeologickém odkryvu paláce v Knossu nebo také zmínky od Homéra ukazují, že se zahrady nacházejí u obydlí a nejen ve formě užitkových zahrad, ale také posvátných. Podobu řecké zahrady nalezneme v eposu Odysseia (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004). Nejčastěji se v Řeckých zahradách pěstovali olivy, fíky, vinní réva a vysazovali se platany a duby (Kalusok, 2004).

Obr. č. 10 Řecká zahrada (https://www.123rf.com/photo_90407367_inner-garden-of-the-arkadi-monastery-crete-greece.html)

6.8 Římské zahrady

Římské zahrady vznikly z podob řeckých. Řadí se mezi formální zahrady a mají pravidelné rozvržení půdorysu s důležitým prvkem symetrie. Doklady jsou dochovány z vykopávek městských celků v Herkulaneu, v Pompejích a ze Stabiích, kde byly památky po výbuchu sopky Vesuv v roce 79 po Kr. konzervovány sopečným popelem a lávou. U Římských domů byla zahrada propojena s domem pomocí přízemní místnosti. V átriu domu se nacházela středová nádrž na vodu. Do nádrže byla zachycována dešťová voda z vnitřního nádvoří, které bylo obeháno sloupy. Sloupy jsou typickým prvkem pro římskou architekturu. Za úkol mají podpírat pultovou střechu. V zadní části domu se nacházel dvorek obdélníkového nebo čtvercového tvaru, který byl lemován sloupořadím. V zahradě bychom našli bazén s vodotryskem a sochami. Na podlahách byla mozaika a na stěnách nástěnná malba. V přízemí římského domu se ještě nacházela klenutá místnost, která neměla okna a byla vymalována stromy, keři a rostlinami (Hoogvelt, 1999).

V Římě také existovaly zahrady u vil, které se nacházely za hradbami města. Dle tzv. zákona dvanácti desek z poloviny 5. století se místo pojmu vila, používal pojem zahrada. Tento styl zahrady plnil zejména funkci odpočinkovou. Hlavním prvkem v těchto zahradách byla voda, která se nacházela v bazénech, ale také proudila skrze zahradu (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

V zahradách římských zbohatlíků nebo zahrady císařské obsahovaly paradisus. Jednalo se o lovčí oboru, konkrétně park, kde volně pobíhala zvířata a byl obestavěn zdí. Z římské literatury je zřejmé, že práce zahradníka byla v této době nejen velmi dobře finančně ohodnocena, ale také velmi vážená. Zajímavostí je, že vedle zahradníka našel v zahradách již uplatnění i vodohospodář, který se staral o vodní systém římské vily (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Mezi zajímavé římské zahrady patří:

- a) Zahrady Monte Pincio v Římě
- b) Zahrady kolem domu císařovny Livie na Palatinu
- c) Zahrady Maecetanovy a Sallustinovi... (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Obr. č. 11 Římská zahrada (<https://www.dartmouth.edu/~rome2007/tivoli.html>)

6.9 Byzantská zahrada

Byzantská zahrada vznikla z vlivu římské zahrady a byla doplněna o prvky z orientu. Zahrady se nacházely nejen u císařského paláce, ale také u veřejných budov. Zajímavostí v byzantských zahradách bylo to, že zde byl zřízen prostor pro sportovní aktivitu. Zejména tedy o hřiště na koňské pólo. V zahradách hrála důležitou roli i voda v podobě fontán a kašen, které byly vytvářeny z různobarevných mramorů. Při slavnostech byla mnohdy tryskající voda v kašnách nahrazována vínem. Zahrady byly obohaceny o tzv. mechanické hračky. Například se v zahradách nacházely pozlacené stromy se zlatým ptactvem, které vydávaly ptačí zpěv nebo lvi tlučící ocasy do země a vydávající řev (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

6.10 Islámská zahrada

Islámská zahrada vycházela z víry Islám. Lidé věřili, že nebe nebo také ráj je zahrada, která symbolizuje čtyři řeky:

- a) Mléko
- b) Voda
- c) Med
- d) Víno

Rájem na zemi pro věřící představoval v zahradách prvek tekoucí vody. Proto byla koryta proudící vody zdobena květinami podobně jako nádrže, kde voda setrvávala (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

Zahrada byla zavlažována pomocí qanatských studní. Jednalo se o systém kanálů a studní, které proudily do nádrží ve středu zahrad (Hoogvelt, 1999).

V perské a syrské zahradě byly vystavovány pavilony, které byly obohaceny terasou. Aby bylo možné udržovat zahrady i v chladných měsících, začali se vyrábět zahradní koberce, které se při nepříznivém počasí umísťovaly po stěnách, či jako podlahová krytina (Hoogvelt, 1999).

Obr. č. 12 Islámská zahrada (<https://cs.haenselblatt.com/islamic-garden-plants>)

6.11 Maurská zahrada

Jedná se o formální styl zahrady, kde dominantou je prvek vody, klenba a střední osa. Zejména u vody se jedná o velké vodní plochy. Tento styl zahrady je dodnes dochován ve Španělsku v zahradách.

- a) Alhambra
- b) Cordóba
- c) Granada (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

Zahrady obsahovaly prvky z byzantských, perských a syrských, helénistických a římských zahrad. Nejmarkantnějším znakem zahrad byla střední osa, na která se

nacházel vodní kanál s vodotryskem nebo několikapatrovou kašnou tvořenou z oválných mís. Voda v zahradě tekla v kaskádách, po schodech anebo také tvořila klidnou hladinu rybníků a nádrží. Terasa s vyhlídkou nechyběla v žádné zahradě. Byla ozdobena rostlinami, které se sázely do nádob. V zahradách se objevovala růže, myrthové stěny, jabloně, mandloně, pomerančovníky, zavedla se popínavá zeleň a pávi se volně procházeli mezi keři (Otruba, 2002).

Obr. č. 13 Maurská zahrada

https://cs.wikibooks.org/wiki/Průvodce_úpravou_váš%C3%AD_zahrady/Babylonské_zahray

6.12 Středověká zahrada

Zahrada se řadí mezi formální styly. Jednalo se zejména o zahrady klášterní, jelikož dle církve bylo zahradnictví jednou z nejdůležitějších prací mnichů hned po pobožnostech (Gottfried a kol. 2010). Zahrada je charakteristická uzavřeností a najdeme v ní část určenou k obživě, učení a zábavě. Na záhonech středověké zahrady nalezneme léčivé rostliny, koření, zeleninu, vinice a chmelnice. Vedle užitkových záhonů zde byl prostor pro Rajský dvůr, který byl v blízkosti kostela a obklopen křížovou chodbou a v jeho středu stála kašna nebo studna (Hensel a kol. 2017).

Obr. č. 14 Středověká zahrada (https://cs.wikipedia.org/wiki/Středověká_zahrada)

6.13 Renesanční zahrada

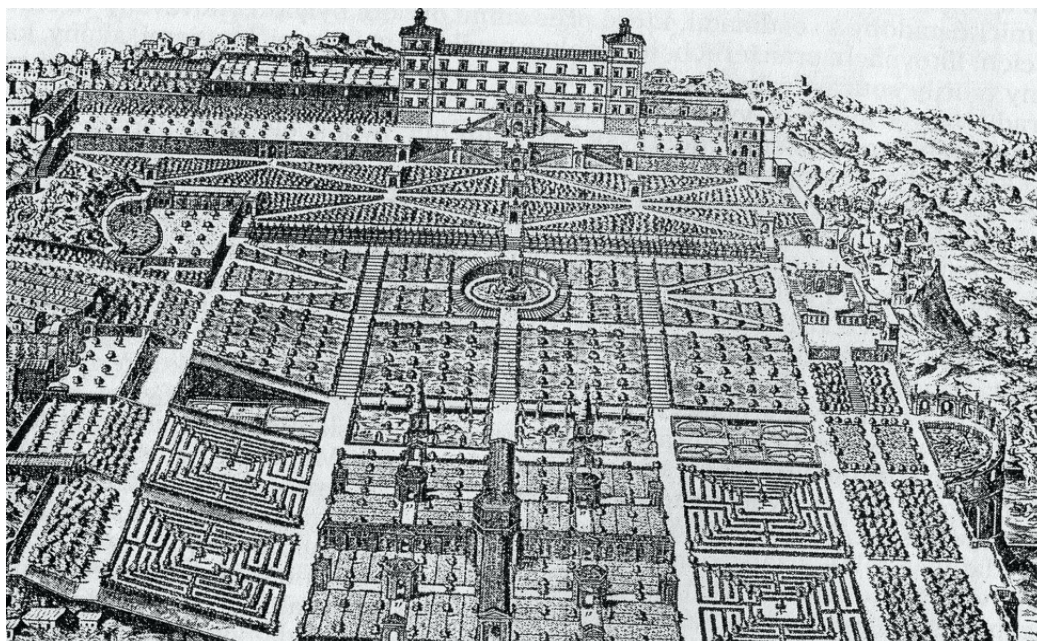
Jedná se o zahradu formální. Zrození tohoto stylu bylo v Itálii a docházelo v něm k návratu k antickým ideálům. Tím tedy vznikla renesanční zahrada, která sloužila k reprezentaci městského patriciátu mezi 15. a 16. stoletím. Bohatí měšťané si zahrady nechali budovat na svazích, kde měli možnost vyhlídek do krajiny. Klasická italská zahrada se nacházela u vily a měla část užitkovou a oddechovou. Úseky byly od sebe odděleny osami. Rostliny byly sestřihávány do tvarů a záhonky osazovány do geometrických ornamentů. Svažité terény byly obohaceny schodišti a terasami. Zajímavými prvky v zahradách byly fontány s vodotryskem, jeskyně a besídky (Hensel a kol. 2017).

Obr. č. 15 Renesanční zahrada (<https://www.floranazahrade.cz/renesancni-zahrada-villa-lante/>)

6.14 Manýristická zahrada

Tento typ zahrady navazuje na zahrady renesanční a vznikl na konci 16. století. Hlavním prvkem v zahradě jsou vodní žerty a hříčky. Jsou to terasy, kaskády, rampy, schodiště a velké sochy (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004). Důležitým prvkem v zahradě byla voda, která sloužila k pohonu mechanických hříček a vodotrysků. Dokonce vznikaly vodní varhany, bazény a rybníky (Pavlátová a Ehrlich, 2004).

Obr. č. 16 Manýristická zahrada (Pacáková-Hošťálová, a další, 2004)

6.15 Barokní zahrada

Barokní zahrada je tvořena ve formálním stylu a vznikla ve Francii za vlády krále Slunce, Ludvíka XIV. Východiště barokní zahrady představoval zámek, od něhož vybíhaly osy cest a výhledů. Symetrii v zahradě zdůraznily zastřižené stromky, aleje a stojací vodní plochy, ve kterých docházelo k zrcadlení. Podstatou bylo představení nekonečného a neomezeného prostoru. V ornamentální výzdobě záhonů nepoužívali květiny, nýbrž barevný písek. Versailles byla tak první barokní zahrada, která se stala vzorem pro celou Evropu. Nejčastěji se využívali růže a staly se tak symbolem lásky. Dále pak narcisy, chrpy, kosatce, orlíček a fialka (Hensel a kol. 2017).

Obr. č. 17 Barokní zahrada (<https://archiv.ihned.cz/c1-62345020-10-nejkrasnejsich-zahrad-sveta-podle-national-geographic-podivejte-se>)

6.16 Klasicistní zahrada

V této době se zakládaly parky, ve kterých se budovaly vodní plochy, skleníky, kolonády s altány a sochy. Vedle velkých parků vznikaly i malé předměstské parky. Tato doba nesla návrat do umění antiky a k Řeckým i Římským zahradám (Srov. Syrový, 1987). Zahrady se osazovaly do malých parterů růžemi, letničkami i trvalkami v odstínech jedné barvy. Byly ohraničeny buď linií květin jiného odstínu, nebo litinovými plůtky (Řeháková a Stejskalová, 2014).

Obr. č. 18 Klasicistní zahrada zámku Lednice (vlastní)

6.17 Romantická zahrada

Koncem 18. století se v klasicistních parcích začala objevovat romantická zákoutí vytvořená z uměle postavených zřícenin, jeskyní, poustev a ruin (Srovnej, 1987). Toto období bylo rozděleno na raný německý romantismus a pozdější anglický romantismus. Romantické zahrady měly velké zatravněné plochy, které byly osázeny stromy. Mezi stromy se otevíraly vyhlídky a směřovaly vždy na zajímavý bod. V zahradách byl i prostor pro květiny. Zejména se využívalo domácích zástupců jako například bledulek, sněženek a narcisů, ale později se začaly vysazovat i introdukované rostliny ze zástupců pěnišníků, hortenzií, divizen, kamélií a chryzantém (Pavlátová a Ehrlich, 2004).

Obr. č. 19 Romantická zahrada ve Vlašimi (vlastní)

6.18 Funkcionalistická zahrada

Jedná se o terasovitou zahradu. Jedna z prvních realizací byla vybudována podle Jaromíra Krejčera z roku 1923. Nalevo od vstupní branky se rozprostírá ovocný sad. Napravo je prostor pro park s jehličnany a platany. A oplocení lemují bílé topoly (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

Obr. č. 20 Funkcionalistická zahrada (https://www.mujdum.cz/rubriky/zahrada/zahrada-u-funkcionalistickeho-domu_1173.html)

6.19 Moderní zahrada

Tento styl je tvořen převážně travnatou plochou, která je doplněna úpravami převážně do pravého úhlu. Zahrada je doplňkem budovy a má funkci zejména relaxační. Pro výzdobu se používají stálezelené keře, nízké stromy a vodní plochy. Zakládání zahrady úzce souvisí s aktuálními trendy ve světě. Je kladen důraz na jednoduchost a souznění s přilehlou stavbou (Řeháková a Stejskalová, 2014).

Obr. č. 21 Moderní zahrada (<https://www.novinky.cz/bydleni/zahrada/clanek/zahrada-ktera-po-cely-rok-ladi-s-moderni-architekturou-domu-40047705>)

7 Možnosti ochrany, údržby a restaurování zámeckých zahrad a parků.

Historická zahrada, park nebo sad jsou významné památky zahradního umění, které mají historický, technický, architektonický i vědecký význam. Proto, aby zahrady nebyly zničeny a mohly se z nich těšit ještě další generace, spadá ochrana fondu do oblasti státní památkové péče (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004). Památková péče dle definice zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči má na starosti: „péči činnosti, opatření a rozhodnutí, jejímž orgány a odborná organizace (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek“ (Zákon č. 20/1987 Sb., § 2). Památková péče úzce spolupracuje i s ostatními státními orgány jiného zaměření společně s vědeckými i jinými institucemi a organizacemi (Vinter, 1971).

Památková péče se často ve správním řízení setkává s ochranou přírody. Právě ochrana přírody v roce 1992 zahrnula do svého zájmu historické parky a zahrady, ale zaměřuje se především na migraci živočichů, zachování přírodních stanovišť, ekologickou a stabilizační funkci, a to vylučuje pěstební zásahy nezbytné pro památkovou péči (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

7.1 Legislativa

V mezinárodních dokumentech o ochraně kulturního dědictví byla popsána ochrana historických zahrad a parků (Olšan a kol. 2015).

7.1.1 Athénská charta

Přijata: Athény 1931

Cíl: Ochrana a obnova historických památek

Athénská charta byla přijata na první Mezinárodní konferenci památkových teoretiků a restaurátorů, kterou vedla Komise pro mezinárodní duševní spolupráce. Dokument se zabývá všeobecným doporučením a přijímá různé typy obnovy a restaurování památek (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

Na konferenci se přijato 7 usnesení, kterým se říkalo „Carta del Restauro“. Bylo doporučeno každému státu, aby si založil soupis všech historických a uměleckých památek s jejich fotografiemi. V dokumentu bylo doporučeno, že při opravách

zřícenin se mají architektonické nálezy zanechat na místě nálezu. Dále bylo ujednáno použití moderního materiálu a techniky při opravě starých budov, ale nesmí porušovat vzhled budovy. Při výstavbě nových budov a zahrad v blízkosti památek, musí být zachována starý charakter (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

7.1.2 Benátská charta

Přijata: 1964

Cíl: Ochrana a obnova památek a památkových sídel

Jedná se o mezinárodní dokument, který udává principy uchování a obnovy historických objektů a sídel v dosavadním stavu i pro následující generace. Byla přijata na druhém mezinárodním kongresu památkových architektů, konzervátorů a techniků (Reš a spol. 2009).

V dokumentu je popsáno, jak obnovovat historické budovy a že je nutné zachovat kulturu a tradice pro konkrétní stát (Reš a spol. 2009).

První část charty se nazývá Definice. Zde je popsán pojem historická památka a restaurování památek a jejich zachování. V následující části je prostor věnován archeologickým nálezům a odkazuje v této části na normy, které přijalo UNESCO roku 1956. U historických staveb, kde bude nalezena vykopávka, nesmí probíhat rekonstrukční práce ale jen opětovné sestavení. Konec charty popisuje zpracování dokumentace, její vydání a uložení v archivech (Pacáková-Hošťálová a kol. 2004).

7.1.3 Florentská charta

Přijata: 1982

Cíl: Charta o ochraně historických zahradách

Charta byla vyhlášena Mezinárodním výborem pro památky a sídla ICOMOS. Avšak české znění charty bylo zveřejněna až roku 1986 (Otruba, 2002).

Florentská charta obsahuje 25 článků, ve kterých doporučuje jak pečovat o historické zahrady. V první části jsou definovány pojmy, které souvisejí s historickými zahradami. Druhá část je věnována rostlinnému materiálu v zahradě. Následující články popisují jednotlivé prvky, které se v zahradě nachází. Jedná se o stavební či dekorativní prvky, dřeviny, tekoucí a stojaté vody, půdorysy a další. Poslední části se zabývají vysvětlením pojmů:

7.1.3.1 Údržba a konzervace

Hlavním prvkem zahrad jsou rostliny, díky nimž je možno uchovávat zahradu v dobrém stavu. Při nahrazování původních stromů, keřů, rostlin či květin se mají využívat druhově totožné. Architektonické nebo sochařské prvky, mohou být ze zahrady odstraňovány jen v případě restaurování nebo konzervace. Důležité je udržet zahradu v prostředí, které neohrozí její ekologickou rovnováhu (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

7.1.3.2 Restaurování a restituce.

V této části je kladen důraz na vytvoření podrobné studie k jakémukoliv restaurování a restituci historické zahrady. Restaurátorské akce musí respektovat vývoj příslušné zahrady. Pokud došlo k zániku zahrady, pak nelze realizovat restituci, aby nesla název historická zahrada (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

V předposlední části se zabývají popisem využití historických zahrad. Mají sloužit převážně návštěvníkům k prohlédnutí a relaxaci. Dále se v nich mohou občasné konat slavnosti a je možné využívat určitou část k hrám (Pacáková-Hošťalová a kol. 2004).

V poslední části charty je prostor pro právní a správní ochranu. Ochrana historických zahrad má být součástí zastavovacích plánů, plánovacích dokumentů a územního plánování. Zahrada je součástí kulturního dědictví a proto je nutná práce zajistit kvalifikovanými osobami v oblasti historie, umění, architektury stavební a zahradní, krajinářství, botaniky a dendrologie. Nejvýznamnější z historických zahrad budou pak zahrnuty do Seznamu světových památek (Otruba, 2002).

8 Zahradní architektura Zámku Dobříš

8.1 Historie zámku

Zámek Dobříš se nazývá také rokokovým zámekem. Nachází se 40 km jihozápadně od Prahy. Ve středověku byla tato lokalita velmi vyhledávána českou šlechtou pro uspořádání honů (Toušlová a kol. 2011).

Obr. č. 22 Zámek Dobříš (vlastní)

Zhruba v 10. století existovala tzv. Zlatá stezka, která propojovala Prahu a jižní Čechy s městy v Bavorsku. Tímto docházelo k výhodnému obchodování. Naše země vyvážela obilí, chmel, med a mnoho dalších plodin typické pro naši krajinu. Přiváženo bylo převážně luxusní zboží, sůl, koření, víno anebo také drahé látky (Toušlová a kol. 2011).

K založení zámku se šíří pověst. Vladyka Dobřich nechal vybudovat na skále zvané Vargač dřevěnou tvrz, která sloužila především k dohledu nad Zlatou stezkou (Toušlová a kol. 2011). Lucemburkové ve 14. století nechali přestavět dřevěnou tvrz na kamenný hrad, ale roku 1421 podlehl nájezdu husitů, kteří při dobývání hradu vypálili i celé podhradí (Tywoniak, 1993).

K hradu na skále Vargač se traduje pověst. V hradu sloužil klíčník s ženou a dcerou. Klíčník vyprávěl své dceři příběh o železném rytíři, který se prochází po hradním sklepení a v půlnoci zpívá u rybníka na skále píseň. Když byl jednoho dne na zámku očekáván příjezd šlechty a byl na zámku shon, rozhodla se holčička prohlédnout hradní sklepení, kde narazila na rytíře z tatínkova vyprávění. Ten se jí svěřil s jeho kletbou, která trvá stovky let. Musí střežit poklad a vysvobodí ho jen poctivý člověk, který ho rozdělí mezi lid a daroval holčičce několik zlaťáků a drahokamů. Mnoho lidí se pak snažilo rytíře najít, ale nikdy už se nikomu nezjevil (Toušlová a kol. 2011).

Hrad Vargač byl později přestaven na sýpku a roku 1950 sloužil jako skladiště. Nyní je bývalý hrádek v osobním vlastnictví a pro veřejnost nepřístupný (Toušlová a kol. 2011).

Obr. č.23 Aktuální fotografie hradu Vargač
(http://ic.mestodobris.cz/vismo/gallery-viewer.asp?id_galerie=9349&width=412)

Obr. č.24 Historická podoba hradu Vargač rok 1911
(<http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=30554>)

Jelikož zde byla oblast i velmi oblíbená mezi šlechtou pro konání honů, tak si zde zřejmě Přemysl Otakar I. postavil lovecký dvorec. Často se návštěv, ale i honů účastnil i Václav I, z jehož dokumentů, které zde sepsal roku 1252, máme první zmínky o existenci Dobříše. V 16. století byla obnovena část podhradí a roku 1569 císař Maxmilián II. jmenoval Dobříš městem a nechal postavit v podhradí renesanční zámek. V dobách třicetileté války bylo panství zastaveno Brunem Mansfeldem a velmi poničeno při dobývání. Opravy začaly až roku 1676 a z renesančního zámku vznikl barokní se čtyřmi křídly (Zámek Dobříš, 2019).

Po požáru roku 1720 byl zámek přestavěn do dnešní rokokové podoby se třemi křídly. Čtvrté křídlo nebylo dostaveno z nedostatku financí (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 25 Plán města Dobruška z roku 1727 (Brožovský a Glosová, 1983)

Obr. č. 26 I. vojenské mapování Čech v letech 1764 -1768

(http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=Ivm&map_region=ce&map_list=c159)

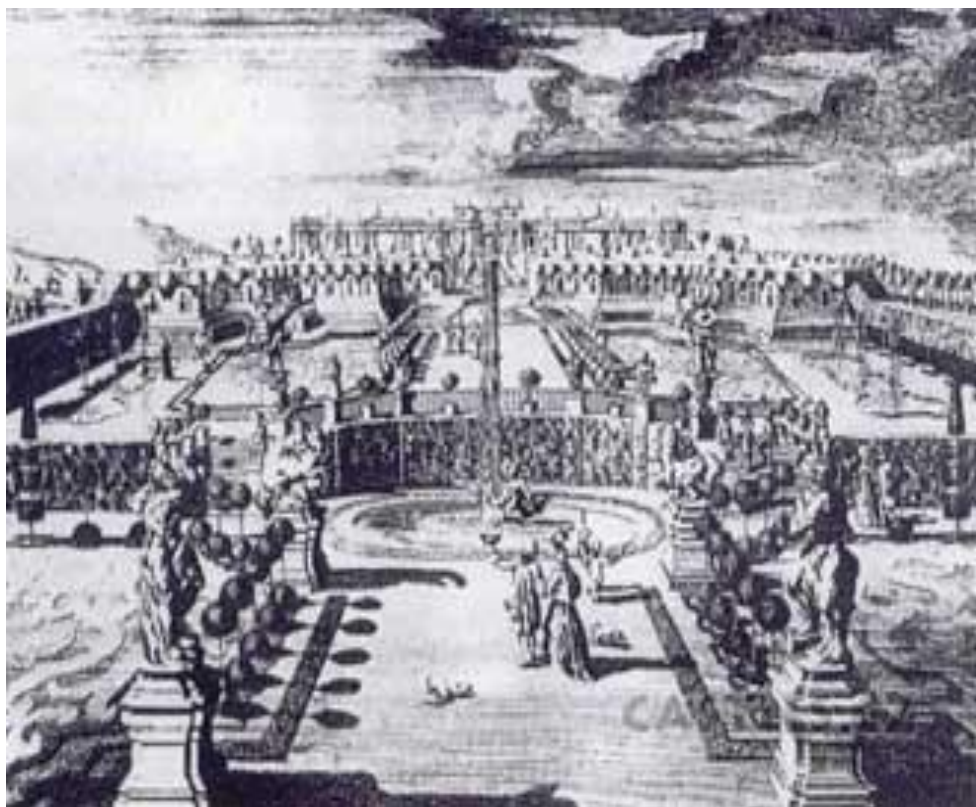
Zámek a jeho zahrady lákají filmaře z celého světa. Natáčela se zde Princezna ze mlejna 2, Mlhy Avalonu, Rytíři ze Šanghaje, Princ a já 2, Kantor ideál nebo seriál Vyprávěj (Soukup, 2018).

Obr. č. 27 Dobříš v roce 1906 (http://www.fotohistorie.cz/Stredocesky/Pribram/Dobris/Dobris_-_zamek/Default.aspx)

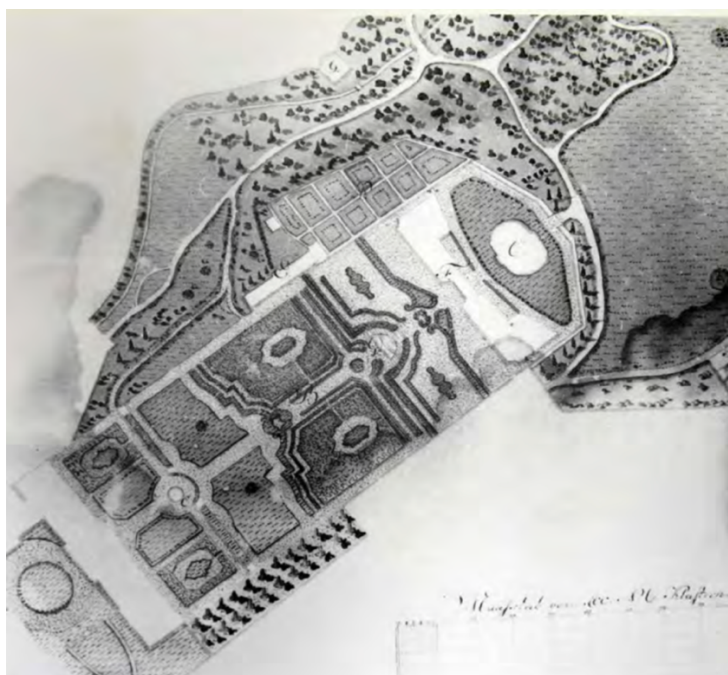
8.2 Historická podoba zahrady

Zámek Dobříš byl založen v 17. století a vedl se ne na dlouho v renesančním stylu, jelikož v roce 1670 byl zámek přestavěn do stylu barokního (Brožovský a Glosová, 1983). V tuto dobu zámek vlastnil František Maxmilián Mansfeld. Bohužel přestavba do barokního stylu také nebyla dlouho aktuální. V roce 1720 vypukl v městě Dobříš velký požár a zasáhl i Dobříšský zámek. Obnova zámku začala až v roce 1745, kde se přestavby ujali architekti z Francie. Jednalo se o Julese Roberta de Cotte ml. a Giovanni Niccoly Servandoniho (Toušlová a kol. 2011).

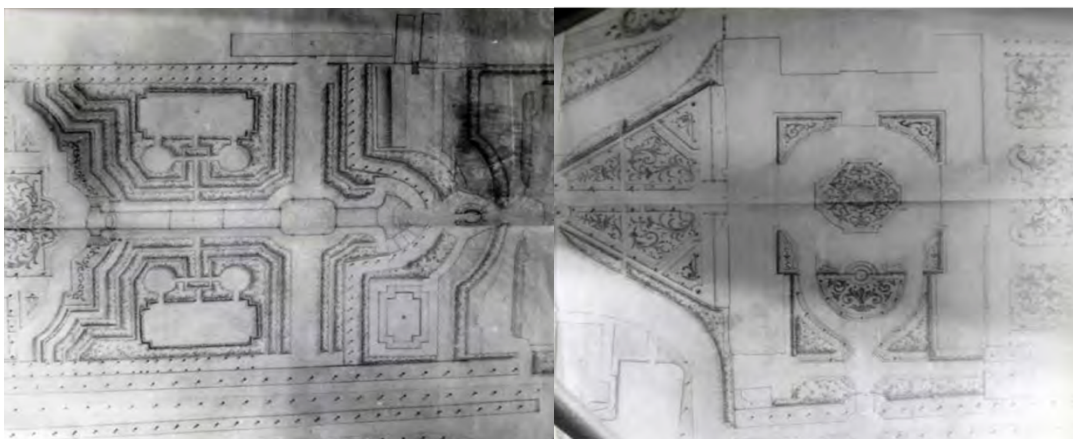
Obr. č. 28 Zámek a park na vyobrazení K. Salzera a Q. Jahna z roku 1770 (<http://www.castles.cz/zamek-dobris/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>)

Nedílnou součástí zahrady jsou sochy a sousoší. Velká část pochází z roku 1750 od sochaře Františka Ignáce Platzera. Ostatní sochy pochází z roku 1700. Jedná se o sochy např.: Herkula, Diany a Afrodity, Samsona, Meleagera (Čáka, 2001).

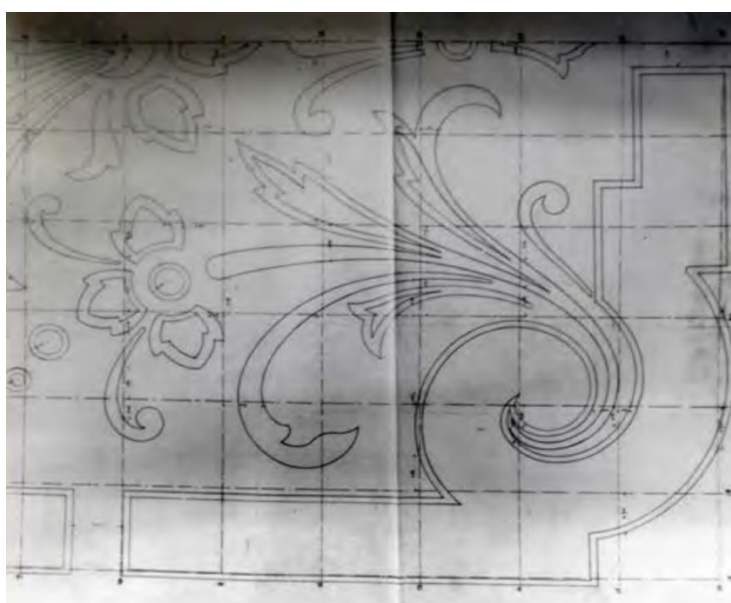
Obr. č. 29 Plán města od A. Stoczka z roku 1815 (Šubertová, 1996)

Původní květinové záhony byly vysazovány růžemi, floxy a pestrobarevnými květinami. Roku 1911 prošla zahrada velkou přeměnou. Francouzský architekt Touret přišel s plánem, ve kterém prošel změnou celý areál kromě nádvoří a prostoru před severním průčelím zámku (Toušlová a kol. 2011). Toto je vidno v plánu města Dobříše od Ladislava Malého z roku 1911. Dle plánu byla přeměna zahrady provedena mezi fontánou napájení Heliových koní a vodní nádrží na okraji zahradní terasy. Tuto část doplnil o vodní kaskádu. Dále doplnil první terasu o dvouramenné schodiště a byly vysázeny aleje lip, kaštanů a sázely se živé ploty. Vznikaly také skleníky pro pěstování vinné révy, meruněk a broskví. V 19. století se ve velkém skleníku pěstovali fíky a exotické dřeviny (Hendrych a kol. 2011).

Obr. č. 30 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta (Glosová a kol. 1977-79)

Obr. č. 31 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta (Glosová a kol. 1977-79)

Obr. č. 32 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta – detail (Glosová a kol. 1977-79)

8.3 Aktuální podoba zámecké zahrady

Dobříšská zahrada vede vzhůru po středové ose do terasy a nad terasou vedou baskety s travnatou plochou a zahrada vrcholí fontánou. Celkem má nyní zahrada 4 terasy (Zámek Dobříš, 2019).

V celé šíři průčelí zámku je zahrada tvořena ornamentální výzdobou, která je geometricky uspořádána a především je tvořena zimostrázy nízkého vzrůstu. Tento typ navazuje na travnatou terasu. Nad terasou se nachází ve středové ose fontána se sousoším Tritonů při napájení Heliových koní. Zadní část zahrady tvoří oranžerie s malbou a sochami antické architektury (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 33 Letecký pohled na zámek (<http://www.nebeske.cz/gallery/zamek-dobris/>)

8.3.1 Parter

V zahradě jsou 3 záhonky vysázeny buxusem a doplněny okrasnými květinami a vysypány pískem. Záhonky byly tvořeny do geometrických ornamentů. Mezi záhonky se nachází bazén s kamenným vodotryskem a sochou Děti hrajících si s rybou. Parter je zakončena dvouramenným schodištěm navazujícím na 1 terasu (Toušlová a kol. 2011).

Obr. č. 34 Výzdoba parteru (vlastní)

8.3.2 První terasa

Na první terase se nachází především zatravněná plocha. Prostřední část terasy je největší a nachází se v ní sochy Únosu Persefony. Postranní travnaté plochy mají ve svém středu čtvercové fontány. Zadní část terasy je ukončena zatravněným svahem. V podzemí terasy se nacházejí prostory, které byly využívány nejdříve jako pivovar a později našly tyto prostory využití jako zámecká lednice (Brožovský a Glosová, 1983).

Obr. č. 35 Výzdoba první terasy (vlastní)

8.3.3 Druhá terasa

Terasa je spojena pomocí úzkých cestiček po okraji. Zároveň jsou terasy od sebe odděleny opěrnými zdmi a travnatým svahem. Terasu tvoří bosket z habrů a uprostřed se nachází květinový záhon. Chloubou druhé terasy je kaskádová fontána Napájení Heliových koní, která je obklopena dvouramenným schodištěm a zdí (Brožovský a Glosová, 1983).

Obr. č. 36 Výzdoba druhé terasy (<http://www.bloggerky.cz/blogy/prispevek/73416>)

8.3.4 Třetí terasa

Terasa má protáhlý tvar a nachází se v ní vchod do podzemního kanálu, kterým je napájena fontána. Nad vchodem je výklenek, ze kterého je pohled na zahradu před zámekem a je zpřístupněn pomocí schodiště (Brožovský a Glosová, 1983).

Obr. č. 37 Výzdoba třetí terasy (<http://www.organizatorvyletu.cz/vylety/zamek-dobris>)

8.3.5 Čtvrtá terasa

Jedná se o nejvyšší místo v zahradě a dominantu tvoří oranžerie s barokní malbou a čtyři sochy.

Socha Meleagros, Diana, Flora a Apollon. Stěny oranžerie byly ozdobeny malbou od malíře Jaroslava Filipa a téma bylo zobrazení ranní japonské krajiny.

Obr. č. 38 Nástěnná malba na oranžerii z roku 1989 (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Technická zpráva. Dobříš – zámek 1990, 2588)

Obr. č. 39 Nástěnná malba na oranžerii z roku 1989 (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Technická zpráva. Dobříš – zámek 1990, 2588)

Dále se zde za oranžérií nachází skleník, který nyní prochází revitalizací.

Obr. č. 40 Zámecký skleník (vlastní)

Roku 1908 bylo v Dobříši vystaveno šest voliér pro ondatry a vzácné ptactvo. Roku 1905 Josef Colloredo-Mansfeld nechal objednat 2 páry ondatr a o rok později další tři páry. Ondatry byly vypuštěny na ostrůvku v Huťském rybníku. Z Dobříše se Ondatry rozšířili do Písku a Blatné. Roku 1932 se dokonce zachytil jejich výskyt v Orlických horách. Během 2. světové války byly ondatry vyhubeny pro hlad. Později byly do voliér objednány i bažanti (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 41 Voliera pro ondatry (vlastní)

Obr. č. 42 Výzdoba čtvrté

terasy(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zámek_Dobříš%ADš,_nám._Svobody_1_-_zahradn%AD_terasa_s_fontánou_schodištěm_a_branou_-_východn%AD.JPG)

8.4 Zámecký park

Po roku 1800 se v jižní části oranžerie vybudoval krajinářský park. V této části se dříve nacházela bažantnice a protéká jím Chotěbušský potok (Zámek Dobříš, 2019).

V krajinářském parku byly vysazovány jak jehličnany, tak i například rododendrony v prostoru před oranžérií. Ze zástupců jehličnanů bych jmenovala borovici černou, borovici těžkou a tsugu kanadskou (Hieke, 1984).

Park navazuje na rybníky, aleje a okolní lesy v krajině. Lipové a kaštanové aleje se rozšířily od zámku do krajiny a hlavním účelem bylo lemování komunikací do okolních vesnic (Hendrych a kol. 2011).

Obr. č. 43 Informační tabule zámeckého parku (vlastní)

Zámecký krajinářský park se nachází na západním břehu zátoky Huťského rybníka a obklopuje Chotěbušský potok (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 44 Chotobušský potok (vlastní)

Obr. č. 45 Huťský rybník (vlastní)

Rozloha činí více jak 37,24 ha a vznikl na místě bývalé bažantnice. Vstup do zámeckého parku vede skrze lipovou alej, která byla osázena přibližně před 200 lety (Hendrych a kol. 2011).

Obr. č. 46 Lipová alej (vlastní)

Při vstupu do zámku nelze přehlédnout budovu, která nejprve sloužila jako divadlo a později byla přestavena na bytové jednotky (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 47 Budova bývalého divadla (vlastní)

Naproti budově se nachází Tritonova fontána. V dřívějších dobách končila francouzská zahrada až za tritonovou fontánou. Při pohledu od ní bylo mřížovou bránou umístěnou uprostřed stěny oranžérie vidět skrze celou zahradu až na jižní stranu zámku a před pozorovatelem se tak rozprostřela terasovitá plocha celé zahrady. Přibližně v letech 1816 – 1840 byl za oranžérii přistavěn skleník. Tím se Tritonova fontána oddělila od Francouzské zahrady.

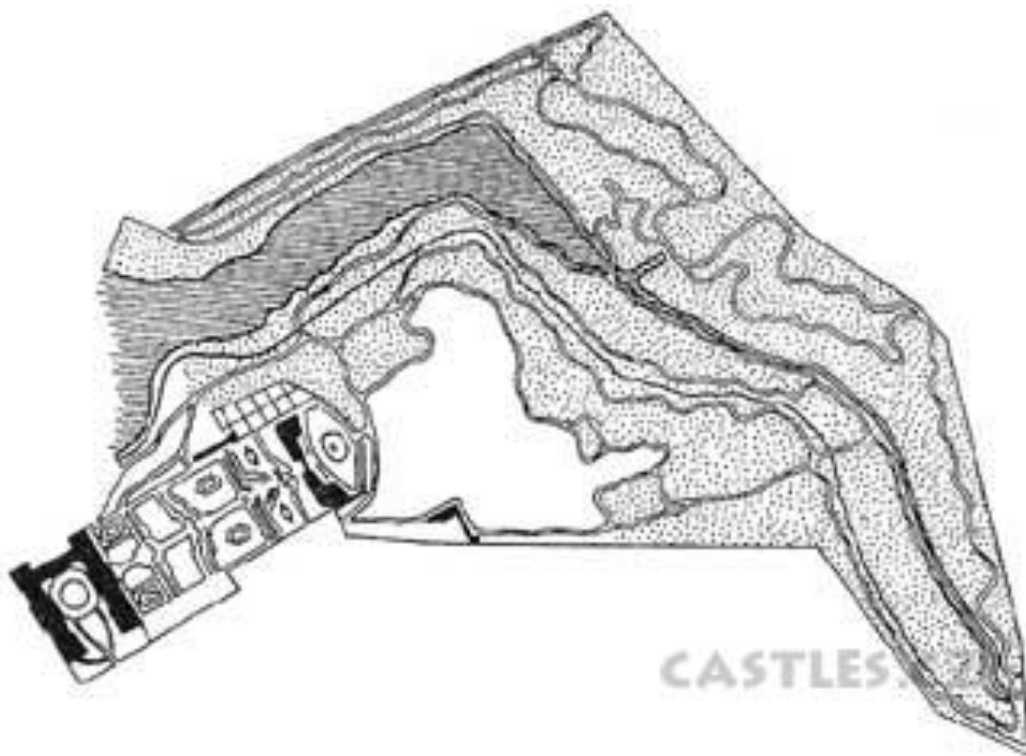

Obr. č. 48 Tritonova fontána (vlastní)

Anglické zahrady vznikaly v Anglii začátkem 18. století. Vystřídaly trend formální francouzské zahrady, která měla striktní asymetrické uspořádání. V parcích se

nacházely znaky doby romantismu, zejména se jednalo o zidealizovaný pohled člověka na krajinu a přírodu (Pečený, 2012).

Není přesně známo, v kterých letech vznikal zámecký park, ale můžeme určit, kdy byl dostaven a to dle dochovaných map od Ad. L. Stoczka z roku 1815. Naopak jiný zdroj uvádí, že přestavba parku z dřívější bažantnice byla v letech 1790 – 1800 (Pečený, 2012).

Obr. č. 49 Celková situace areálu zámku podle plánu L. Stoczka z roku 1815 (<http://www.castles.cz/zamek-dobris/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>)

Celým parkem se táhne koryto potoka a dříve spojoval zámeckou vodárnu s mlýnem. Přítokem byl Svatopolský potok. Bohužel s korytem byly neustálé potíže. Roku 1950 byla vybudována retenční nádrž a tím se ztratila možnost na napojení ke zdroji. Roku 2000 byla snaha o vyčištění náhonu a opětovného připojení na zdroj vody, ale bohužel brzo bylo připojení opět přerušeno díky zanesení listím a naplavenin (Zámek Dobříš, 2019).

Obr. č. 50 Vyschlé koryto potoka (vlastní)

V dřívějších dobách byl park protkán velkou sítí cest. Nyní jsou dochovány jen nejhlavnější cesty, které byly sjízdné i pro kočáry. Jednou z frekventovaných starých cest byla ta, která vedla přes Čertův most. O tomto místě se traduje pověst. U Čertova mostu stával vyhlídkový pavilon, který byl vybudován ze strusky tmavého materiálu. Struska vznikala jako odpad při výrobě železa (Hendrych a kol. 2011).

Složení dřevin v zámeckém parku jsou z větší části domácí listnaté, ale v průběhu let došlo k vysazování i introdukovaných dřevin. Chloubou zdejšího parku je přibližně 400 let starý dub letní s obvodem kmene 530 cm. Dále pak se zde nachází například Jinan dvoulaločný, zerav, borovice černá, jedlovec kanadský, šácholan přišpičatělý, líska turecká, hlošina úzkolistá (Hieke, 1984).

Roku 1868 byl zbourán přilehlý mlýn a v roce 1878 byl zbourán i zámecký pivovar. Místo těchto zbouraných staveb byl rozšířen krajinářský park. V této části se nacházely zejména prvky romantismu. Jednalo se o romantické zákoutí, jezírko, vodopád, kamenné můstky a táhlé nepravidelné schodiště. Vodopád byl vybudován roku 1874.

Pod zámek byla vybudována skalka se zavěšenými rostlinami a terasová plocha, která přiléhala k zámku a byla lemována sloupkovým zábradlím. Měla tvar čtyřlístku a v jejím středu se nacházela fontána (Hendrych a kol. 2011).

Obr. č. 51 Terasa v parku (vlastní)

Od roku 1918 byl park zpřístupněn jen tomu, kdo vlastnil permanentku (Toušlová a kol. 2011).

Během 2. světové války, konkrétně roku 1942 byl zámek zabaven Německou říší a celý areál zámku i parku zcela uzavřen. Po válce přišla doba komunismu a zámek se stal sídlem pro Český literární fond. V tuto dobu byla jen část parku oplocena a nepřístupna (Soukup, 2018).

Dne 29. července 2013 byl park prohlášen přírodní památkou. Správcovstvím parku je smlouvou z roku 1997 na 50 let pověřeno město Dobříš (Toušlová a kol. 2011).

Roku 1998 se zámek vrátil zpět do rukou rodiny Colloredo – Mannsfeld (Toušlová a kol. 2011).

8.5 Pověst o ševci a Čertově mostu

Ve staré Huti žil švec Hanousek, který šil boty a svým zákazníkům zakázky donášel domů. Jednoho dne se vracel z města domů a všiml si, že v nůši zapomněl na jedny boty pro sedláka ve Svatém Poli. Donesl mu je a cestu si zkrátil přes les. Sedlák ševce za dobře odvedenou práci pohostil jídlem a dobrým pitím. Byla už velká tma a švec se vydal na cestu domů. Po cestě začalo pršet, a proto si zkrátil cestu opět přes les. V lese zabloudil a nemohl najít cestu ven, až únavou zakopl a vykřikl: „Čert aby to řemeslo dělal sám“. Jen co to dořekl, chytla ho za nohu něčí ruka a táhla lesem až se objevil na cestě u rokle, kterou dobře znal. Neznáma osoba oblečena do šatů myslivce mu řekla: „Volal jsi mě, a tak tu jsem. O své řemeslo se již nemusíš starat. Ode dneška nebudeš muset sáhnout na práci a bot na prodej budeš mít dost. Pokud tuto nabídku přijmeš, za rok se potkáme a pak mi upíšeš svou duši.“ Švec souhlasil a myslel si, že je to dlouhá doba. Neznámý mávl rukou a srazil k zemi strom, tím zkrátil švecovi cestu. Švec pospíchal domů, usnul, a když se probudil, tak myslel, že to vše byl jen sen. O pár dní později přišel k ševci zákazník a nechat si ušít boty. Najednou se před ševcem objevily boty, které si pán objednal, aniž by je musel ušít a ševci bylo jasné, že to nebyl jen sen. Tato zpráva se rychle rozkřikla a sjížděli se zákazníci z celého okolí. Hanousek postupem času a žitím v blahobytu na ono setkání v lese zapomněl, ale jeho čas se krátil a jednou se místo bot před ním objevil úpis jeho duše. Svěřil se ženě se svým trápením a ta poradila muži, aby šel k rokli, přes kterou je svalený strom. Až potká čerta, řekne mu, že má ještě jedno přání a to aby postavil most. Když most stihne postavit do té doby, než zakokrhá kohout, tak mu nechá svou duši. Žena dala muži svěcenou vodu a poradil mu, že než položí čert poslední cihlu, ať ho svěcenou vodou pocáká. Celý plán vyšel a čert se rozplynul v dým. Švec se vrátil domů a znovu začal poctivě pracovat a tmavý Čertův most zde stojí dodnes (Lorenzová, 1992).

Obr. č. 52 Most v parku (vlastní)

8.6 Revitalizace zámecké zahrady

V současné době probíhá revitalizace Francouzského parku a zámecké oranžerie. Projekt byl zahájen 19.8.2015 a je z větší části zafinancován evropskou dotací z Integrovaného regionálního operačního programu částkou 83 847 074,05 Kč. Celkové náklady na revitalizaci činí 98 643 617,00 Kč. Zbytek je financován z národní soukromé částky (Integrovaný regionální operační program, 2020).

Oranžerie se dle plánu má stát multifunkčním centrem, ve kterém se návštěvníci budou moci zúčastnit přednášek a výstav. Část oranžerie bude věnována k restaurování soch (www.pribram.cz).

Ve Francouzském parku budou opraveny čtyři opěrné stěny a schodiště. Dále se bude opravovat kanalizace a závlahový systém. Počítá se také s výsadbou nové zeleně a opravy nefunkčních fontán (Žadníková – Volencová 2017).

Projekt má být dokončen v červenci roku 2020. Od roku 2018 je francouzský park pro návštěvníky uzavřen (Soukup, 2018).

Obr. č. 53 Revitalizace zahrady (<http://dobrisiskoaktualne.cz/rozhovory/ne-obycejni-lide-okolo-nas/francouzsky-park-05-19>)

9 Zahradní architektura zámku Hluboká nad Vltavou

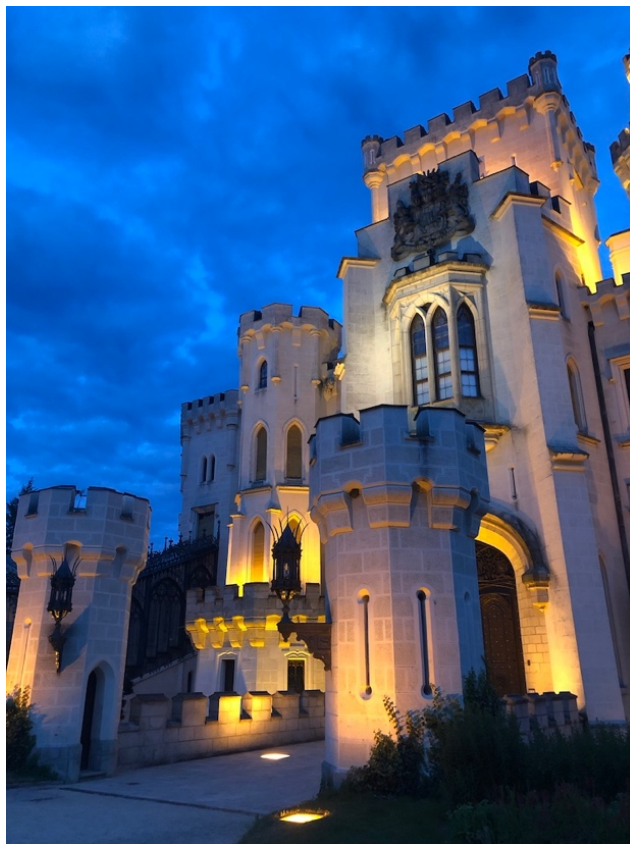
Zámek Hluboká nad Vltavou se nachází ve stejnojmenném městě. Leží ve vzdálenosti 9 km od Českých Budějovic a byl postaven na skalnaté vyvýšenině nad řekou Vltavou (Taušlová a Maršál, 2008).

Zámecký park se nachází v nadmořské výšce 390 – 450 m. n. m. a jeho rozloha činí 58 ha. Celý areál spravuje národní památkový ústav. Vedle zámku můžeme nalézt hotel Štekl, který je významný zejména pro ubytování zahraničních turistů a místem pro konání svateb (Taušlová a Maršál, 2008).

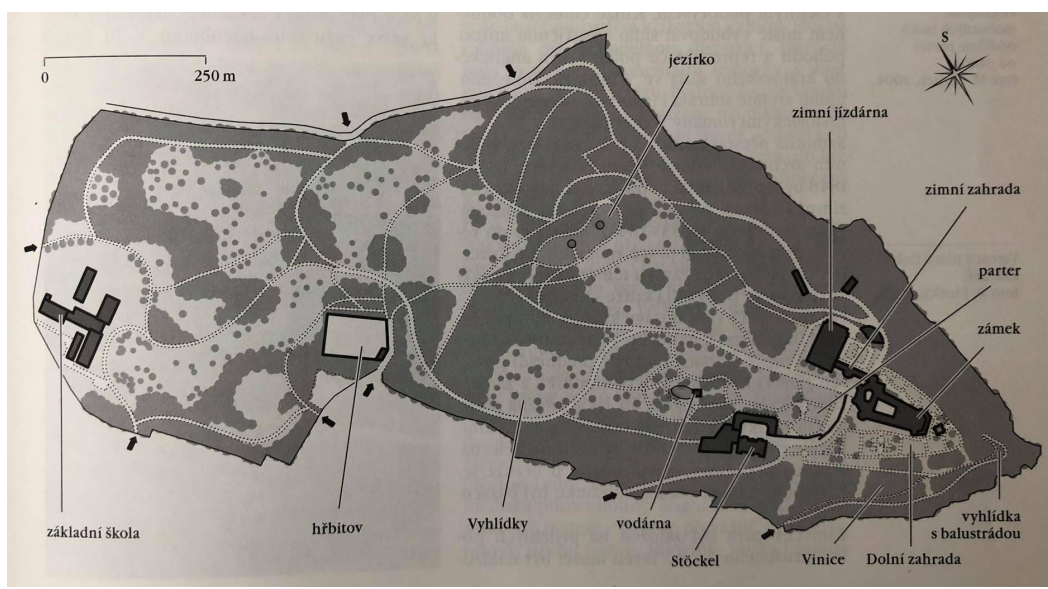

Obr. č. 54 Zámek Hluboká nad Vltavou (vlastní)

Hrad má 11 věží a bašt s cimbuřím, arkýře, opěrné pilíře, balkony, verandy, ochozy, střílny a mnoho jiných gotických prvků. Z bývalého hradu je zde dochována čtyřboká věž. V Zámku se nachází 140 místností (Soukup, 2018).

Obr. č. 55 Příjezdová brána zámku (vlastní)

Obr. č. 56 Areál a okolí zámku (Ehrlich a Pavlátová, 2004)

9.1 Historie zámku

O nynější dochovaný vzhled zámku se zasloužil koncem 19. století Jan Adolf II. a jeho žena Elonora (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 57 Aktuální podoba zámku (vlastní)

Přestavba nastala díky nedostatečnému reprezentování, a proto nechal Jan Adolf II. výběr vybavení zámku na své ženě. Vybavení nakupovala po celém světě (Ehrlich a Pavlátová, 2004). Zejména porcelán, sklo, indické tisky a kožené tapety (Glet, 2018). Nábytek nechala Elonora vyrábět u českých truhlářů a řezbářů po vzoru zahraničních trendů a samozřejmě se dřevo používalo ze schwarzenberských lesů. Majitelé zde na panství nepobývali nepřetržitě. Hodně cestovaly do Anglie a po sídlech spřátelených rodů. Ale i na Hluboké se scházela šlechta. Z jara a na podzim se pořádaly na Hluboké velkolepé hony a výlovy. Pro hosty byly zřízeny hostinské pokoje, které byly velmi luxusní. Každý pokoj měl k dispozici výtahy, moderní koupelny, žehlírny, pokoje pro řidiče hostů a komorné. V průběhu 2. světové války byly luxusní hostinské pokoje poničeny nacisty a později pozměněny politickým režimem a socialističtími funkcionáři (Havlová a kol. 2015). Hostinské pokoje se povedlo obnovit a jsou nyní pojmenované dle svých dřívějších častých návštěvníků (Taušlová a Maršál, 2018).

Hrad byl Schwarzerberky obýván do roku 1939. Tento rok emigrovali do západní Evropy a USA a později se kvůli zdejšímu režimu nemohli navrátit (Soukup, 2018).

Zámek a jeho zahrady lákají filmaře z celého světa. Natáčela se zde Šípková Růženka, Jezerní královna, Pan Tau to zařídí, Au pair II. aneb Pohádka pokračuje a nebo Underworld: Krvavé války (Soukup, 2018).

9.2 Historická podoba zahrady a parku

Hrad byl založen zřejmě Přemyslem Otakarem II. zřejmě v 60. letech 13. století (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 58 Hrad v době okolo poloviny 16. století na výřezu dobové veduty (<http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>)

Obr. č. 59 Zámek na počátku 17. století na kresbě J. Willenberka (<http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>)

Od roku 1661 patřila Hluboká nad Vltavou rodu Schwarzenberků.

Obr. č. 60 Situační plán zámku Hluboká nad Vltavou a okolí z roku 1663 (<http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/17558>)

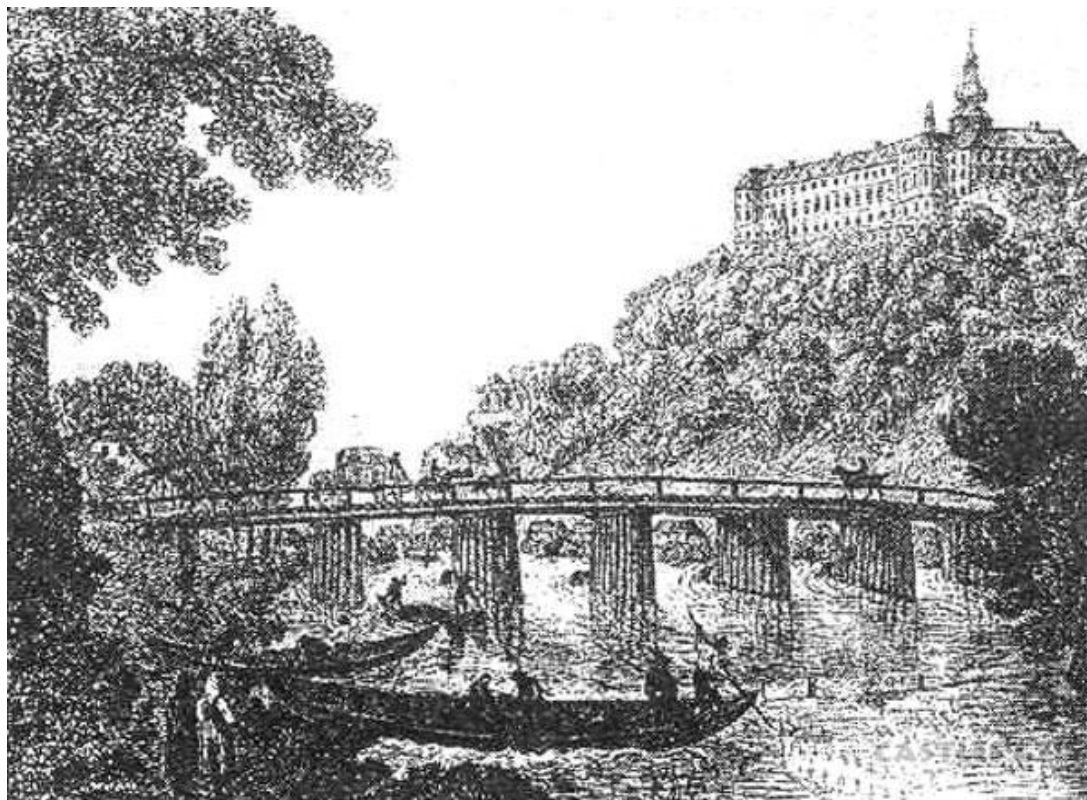
V roce 1945 jej ztratila v důsledku změny režimu a došlo k jeho znárodnění. Původ jména zámku není znám. Může to být poloha zámku, která se nachází hluboko v lesích anebo díky hluboké hradní studni (Soukup, 2018).

V dřívějších dobách byl zámek obehnan hradbami, které obsahovaly bastiony. Bastiony vystupovaly mimo hradbu, na níž se pohybovali střelci a byla zde umístěna děla. Stráž na hradbách byla tedy nedílnou součástí každého vojáka. Jelikož zámek působil hlavně jako zázemí pro vojsko, nebyly zde dobré podmínky pro její vznik. Až hrabě Jan Adolf ze Schwarzenberků chtěl prosadit návrh zahrady. Proto nechal na zámek zaslat plán jiné své zahrady, která se nacházela v Rossau ve Vídni a návrh na zahradu byl přijat. K plánování a zároveň i vytvoření byl povolán zahradní mistr Georg von Meyss. Plán byl takový, že bude zahrada obsahovat tyto části:

- 1) Květinová zahrada – obsahovala stolisté, holandské, bílé, sametové a muškátové růže.
- 2) Ovocnářská zahrada – obsahovala hrušně, jabloně, peckoviny, rybíz a angrešt
- 3) Kuchyňská zahrada – obsahovala zejména bylinky a zeleninu, která byla určena pro použití v zámecké kuchyni (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

V letech 1707 – 1721 byl zámek přestavěn. Ve 40. letech 18. století došlo k zasypaní příkopů, zbourání opevnění kolem zámku a vojenská jednotka byla převelena do

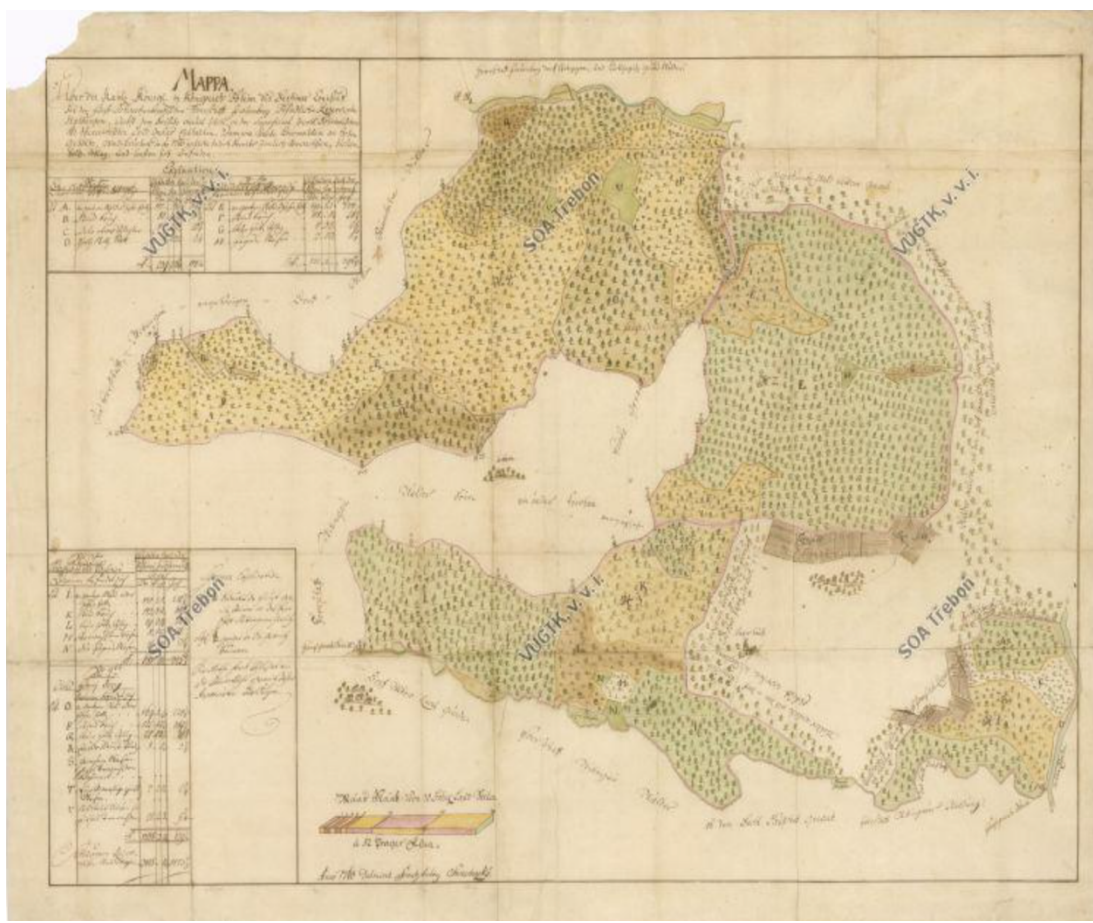
Českého Krumlova. Tímto začaly vznikat rozsáhlé zahrady (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 61 Zámek před jeho přestavbou (<http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>)

U starých medvědíh příkopů byla založena arkáda lemována stromy. V blízkosti dnešní jízdárny se nacházely ploty z akátů a kručiny olšové (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

V roce 1767 byl vyhotoven plán, ve kterém se měl vysázet dle geometrického obrazce zimostrás, trávníky měly být vysázeny do obrazců hvězdic, mušlí a řeckých mozaik. Bohužel nikde není dochováno, zda tento plán byl opravdu realizován, jelikož vyobrazené plány z roku 1777 poukazují na prostor kolem zámku obklopen loubími a zahradu vysázenou ovocnými dřevinami (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 62 Přehledná mapa tzv. rezervovaných lesů ležících na panství Hluboká nad Vltavou z roku 1760
(<http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/17486>)

Na plánech z roku 1786 je možno vidět zkusení Lusthausu s vyhlídkou na skále kolem řeky Vltavy. Z dochovaných plánů budov je patrné, že v okolí dnešní zimní jízdárny se nacházela jízdárna letní. V její blízkosti se nacházely promenádní cesty se zahradou, která se nalézala před severním průčelím zámku. Tam, kde se dnes nachází křížová pergola, byla dříve vysázena kaštanová alej a dokonce zde byla vysázena vinice (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Mapové díla z roku 1807 – 1854 ukazují, že zahrady prošly romantickou parkovou úpravou, ve které se nacházela grotta a čínský letohrádek. Tyto romantické prvky jsou dochovány na malbě malíře Ferdinanda Runka z 19. století (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

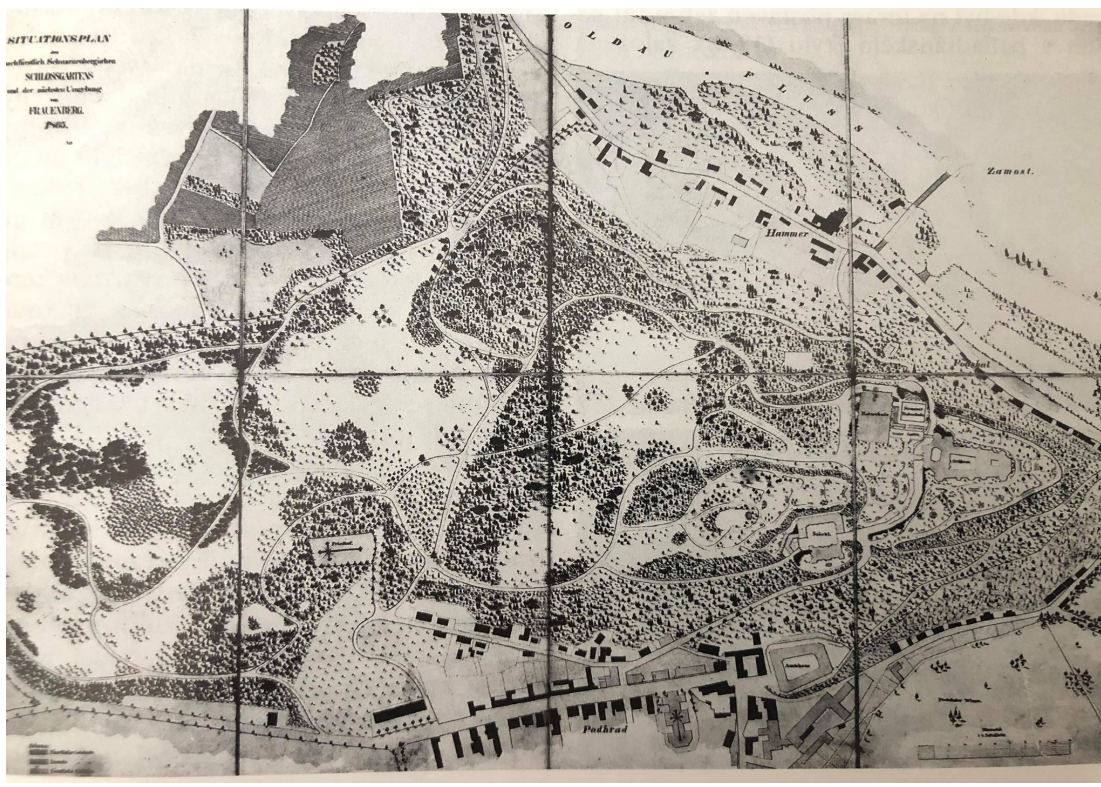
Při novogotické přestavbě zámku v letech 1840 – 1871 se dočkal areál zámku konečné podoby (Ehrlich a Pavlátová, 2004). Toto se dělo za Knížete Jana Adolfa II. a jeho ženy Elonory. Oba velmi cestovali a zejména po Británii. Inspirovali se zde a nechali

vybudovat elegantní venkovské sídlo podle anglického motivu právě zde na zámku Hluboká (Taušlová a Maršál 2018).

Tato přestavba začala roku 1841 pod taktovkou architekta Franze Beera. V roce 1845 – 1848 byla před zámkem vybudována novogotická zimní jízdárna. V letech 1853 – 1854 byla zimní jízdárna propojena se zámkem pomocí zimní zahrady. Finální podoba plánu byla hotova v roce 1855. Zámecký park se zakládal na polích. Plocha se musela vyrovnávat navážkami hlíny. V roce 1851 bylo v parku vysázeno 11600 stromků a více jak 2000 keřů. Sazeničky pocházely z jiných panství Schwarzenberků:

- a) Z Mělníka bylo přivezeno 7 druhů dubů
- b) Z Losovic pochází javor babyka
- c) Z Třeboně byly dovezen akát stříbrný a pyramidální topol (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

V dalších letech probíhala stále introdukce okrasných dřevin. Například roku 1848 byla vysázen morušovník, líska turecká, ořešák černý a roku 1865 bylo vysázeno několik set odrůd a druhů jak domácích, tak introdukovaných dřevin (cca 2264 kusů) (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 63 Situační plán krajinářského parku zámku Hluboké nad Vltavou z roku 1865 (Ehrlich a Pavlátová, 2004)

V letech 1862 – 1963 byl v předhradí postaven zámeček Stockel společně s byty, které byly určené pro zámecké úředníky a lékaře a v 60. letech byla postavena zídka s cimbuřím a železná veranda u oranžerie. Kompletní přestavba byla ukončena rokem 1871 (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Roku 1930 byl zámek slavnostně osvěcen a bohužel roku 1945 byl zámek zastaven. V 70. letech Ivo Hofmann nechal obnovit parterové úpravy kolem zámku. Novobarokní parter vznikl podle plánů z 19. století. V 80. letech byla na severním konci zámku postavena Základní škola a postupná obnova parku se řídí podle studií Věry Hrubé z roku 1900 (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Roku 1997 bylo znovuobnoveno jezírko v parku i s mostkem, který vede na ostrůvek. Roku 1990 byl osvětlen zámek, parter a dolní zahrada (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 64 Jezírko v zámeckém parku (vlastní)

9.3 Aktuální podoba zámecké zahrady

Obr. č. 65 Letecký pohled na zámek (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hluboká_nad_Vltavou_-_Letecký_sn%C3%ADmek_01.JPG)

Novogoticky upravený zámek se nachází na skalnaté vyvýšenině a jeho okolí je upraveno v podobě pravidelných nízkých záhonků na dvou terasách. Dolní terasa se nachází na nižší úrovni než horní a mají společně před vstupem do zámku historizující úpravu. Na Dolní terasu navazuje krajinářský park (Soukup, 2018).

Horní terasa, je typická bývalou zimní jízdárnou (Alšova jihočeská galerie), která je pomocí zimní zahrady propojena se zámek (Soukup, 2018). S horní zahradou sousedí také bývalý zámeček Stockel, dnešní Hotel Štekl. Před zámek se nachází záhony s ornamenty ze zimostřázu, které jsou obohaceny výsadbou růží a letniček. Plocha před koncem hradby je vysázena trvalkami (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 66 Partery v zámecké zahradě (vlastní)

Obr. č. 67 Horní zahrada (vlastní)

Velkou chloubou je v horní zahradě dvouramenné schodiště s novogotickou kašnou lemované vzrostlými buky (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 68 Zámecká kašna (vlastní)

Hlavním vstup do dolní zahrady je skrze porostlé křížové loubí (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 69 Křížové loubí (vlastní)

Zahrada je pravidelného uspořádání obsahující travnaté plochy, které jsou lemované záhonky ze zimostrázu a vysázením nejen do geometrických tvarů (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 70 Záhon zimostřeze (vlastní)

Kolem zámku v dolní zahradě byly v 70. letech 20. století vysázeny keře. Na severní straně zahrady se nachází bazén, který se proslavil v pohádce Pyšná princezna (Soukup, 2018).

Obr. č. 71 Detailní pohled na zahradu (vlastní)

U bazénu se nachází v přízemí zámku Oranžérie, která slouží jako obřadní síň a má patrovou litinovou verandu (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Obr. č. 72 Obřadní síň s litinovou verandou (vlastní)

Dolní zahrada je z dendrologického hlediska velmi bohatá. Nachází se zde introdukované stromy jako například liliovník (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

Dále pak líska turecká, ořechovec plsnatý, jinan dvoulaločný, kaštanovník jedlý, křehokvět žlutý a z jehličnanů smrk dvoubarvý, zerav obrovský nebo jedlovec. Z domácích druhů stojí za zmínku určitě letitý tis, vzrostlý jilm a borovice těžká. Po obvodu dolní zahrady vede živý plot a je doplněna vyhlídkami (Hieke, 1984).

Severně od vstupu do zámku se nachází rozsáhlý krajinářský park, který je propojen promenádními cestičkami (Ehrlich a Pavlátová, 2004).

10 Závěr

Zahrady a parky jsou úzce spojené s urbanistickými proměnami sídel a krajin, které za sebou mají dlouhý vývoj. V zahradách se odráží kultura, sociální třída, touha po slávě a vyspělost společnosti. Zřejmě díky přírodním podmínkám bylo na našem území vybudováno mnoho zámků s rozsáhlými komplexy zahrad. Díky tomu jsme vystaveni povinnosti se o tyto památky starat, ochraňovat je a udržovat i pro další generace. Bohužel je na našem území mnoho zámeckých zahrad či parků v katastrofickém stavu nebo už naprosto nedochovány pro nedostatek financí na jejich udržování nebo obnovu. V tomto směru je ve velké míře angažována Evropská unie, která se pomocí dotací snaží zafinancovat potřebné a zařazuje zahradní památky do Seznamu světových památek UNESCO.

Cíl práce byl splněn v podobě sestavení chronologického vývoje zahradních stylů v průřezu epochami a podrobnějším popsáním dvou vybraných zámeckých zahrad a parků dle mého uvážení.

Obě zámecké zahrady a parky, o kterých jsem v bakalářské práci psala, mají své kouzlo a specifika. Oba zámky a jejich zahrady jsou pro svou grandióznost vyhledávány filmaři a snoubenci pro konání svatebních obřadů. Dle mého názoru je dobře, že se kulturní akce na obou zámcích konají zejména v jejich vnitřních prostorech a ne v zahradách jako u jiných nezmíněných památek. Proto se domnívám, že to je právě jeden z důvodů, proč zahrady zůstávají ve svém původním a neponičeném stavu. Zámecká zahrada Dobříš je oproti Hluboké nad Vltavou obohacena mnoha uměleckými díly z oboru sochařského.

11 Seznam použité literatury

Seznam klasické literatury

BROŽOVSKÝ, Miroslav, GLOSOVÁ, Michaela, 1983. *Dobříš, zámek. zahrada. park*. Praha: Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje a Český literární fond.

ČERNÝ, Josef, Vilém, 1895. *Myslivost' II*. Praha: Frt. Borový. 450 s.

ČÁKA, Jan, 2001. *Podbrdskem od městečka k městu*. 2. vydání. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví. 286 s. ISBN 807185400X.

ČÍHAL, Pavel, ČÍHALOVÁ, Romana, 2004. *Zahrady v japonském stylu*. Praha: Grada. 136 s. ISBN 9788024708379.

EHRlich, Marek, PAVLÁTOVÁ, Marie, 2004. *Zahrady a parky Jižních Čech*. Praha: Společnost pro zahradní tvorbu. 400s. ISBN 978-80-902910-6-5

GLET, Jiří, 2018. *Co možná nevíte o Jihočeském kraji*. České Budějovice: Pavel Kohout, 82 s. ISBN 978-80-7570-121-3.

GOTTFRIED, Mayer, BERNARD, Johannes, Uebleke, KILIAN, Saum, 2010. *Bylinky z klášterní zahrádky*. 2. vydání. Praha: Euromedia Group - Knižní klub. 431 s. ISBN 978-80-242-2810-5.

HALAMÍČKOVÁ, Alena, 1988. *Chráněné historické parky a zahrady Severomoravského kraje*. Ostrava: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě. 101 s. (Brož.)

HAVLOVÁ, Mája, SLABOVÁ, Markéta, VEVERKOVÁ, Zuzana, 2015. *Zámek Hluboká - Sbírka stříbra a hostinské pokoje*. České Budějovice: Národní památkový ústav územní památková správa v Českých Budějovicích. 214 s. ISBN 978-80-87890-13-4.

HENDRYCH, Jan, KUPKA, Jiří, LÍČENIKOVÁ, Michaela, VOREL, Ivan, 2011. *Slavné zahrady a parky Středočeského kraje*. 1. vydání. Praha: Foibos. 240 s. ISBN 978-80-8707-336-0.

HENSEL, Wolfgang, CHRISTOF, Jany, KLUTH, Silke, 2017. *Praktická zahrada*. 1. vydání. Praha: Vašut. 600 s. ISBN 978-80-7236-551-7.

HIEKE, Karel, 1984. *České zámecké parky a jejich dřeviny*. 1. vydání. Praha: Státní zemědělské nakladatelství. 464 s. ISBN 07-036-84.

HOOGVELT, Fieke, 1999. *Zahradní styly*. Čestlice: Rebo Productions. 144 s. ISBN 9788072340200.

HURYCH Václav, 2011. *Tvorba zeleně: sadovnictví – krajinářství*. Mělník : Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zemědělská škola ve spolupráci s Grada Publishing. 303 s. ISBN 978-80-904782-0-6; 978-80.

KALUSOK, Michaela, 2004. *Zahradní architektura*. Brno: Computer Press. 193 s. ISBN 8025102874.

LORENZOVÁ, Sáša, 1992. *Dobříšské pověsti*. Dobříš : Městský úřad. 90 s.

OTTO, Jan, 1890. *Ottův Slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*. 1. vydání. Praha. 1088 s.

OLŠAN, Jiří, ŠNEJD, Daniel, EHRLICH Marek, KŘESADLOVÁ, Lenka, PAVLÁTOVÁ, Marie, 2015. *Metodika pasportizace památek zahradního umění*. Praha : Národní památkový ústav. 47 s.

OTRUBA, Ivar, 2005. *Krásy anglických zahrad*. Brno: ERA. 160 s. ISBN 80-7366-030-X.

OTRUBA, Ivar, 2002. *Zahradní architektura, Tvorba zahrad a parků*. Brno: ERA. 358 s. ISBN 80-86517-13-6

PACÁKOVÁ-HOŠTÁLOVÁ Božena, PETRŮ, Jaroslav, RIEDL, Dušan, SVOBODA, Antonín, Marián, 2004. *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Libry. 526 s. ISBN 80-7277-279-1.

200

PEČENÝ, Pavel, 2012. *Zámek Dobříš*. Praha: Vinland. 51 s. ISBN 978-80-904773-1-5.

REŠ, Bohumil, VENCÁLEK, Tomáš, ŠTĚRBA, Pavel a KLÁPŠTĚ, Jiří, 2009. *Obnova historických zahrad a parků*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. 12 s. ISBN 978-80-87051-66-5.

RŮŽIČKOVÁ, Jiřina, 1996. *Sadovnictví*. Praha : Květ. 256 s. ISBN 80-85362-21-X.

ŘEHÁKOVÁ, Ivana, STEJSKALOVÁ, Jana, 2014. *Architektura moderních zahrad*. Praha: Grada. 1.vydání. 192 s. ISBN 978-80-247-4515-2.

SBOR SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH, 2017. *Příběhy z Bible – Co se z nich můžeš naučit. Germany: Watch Tower Bible and Tract Society of Pensilvania. 240 s. ISBN – nemá (neprodejní výtisk).*

SOUKUP, Vladimír, 2018. *Špalíček výletů - Hrady a zámky*. Praha : S & D Nakladatelství. 432 s. ISBN 978-80-86899-77-0.

STEJSKALOVÁ, Jana, ŘEHÁKOVÁ, Ivana, 2014. *Architektura moderních zahrad*. Praha : Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-4515-2.

STUART, Rory, 2010. *Gardens of the world: the great traditions*. London : Frances Linsoln Limited. 256 s. ISBN 9780711231306.

SYROVÝ, Bohuslav, 1987. *Architektura - svědectví dob: přehled vývoje stavitelství a architektury*. Praha : SNTL - Nakladatelství technické literatury. 447 s. ISBN 04 - 720-74.

TAUŠLOVÁ, Iveta, MARŠÁL, Josef 2018. *Toulavá kamera 27*. Praha: Freytag- Berndt. 240 s. ISBN 978-80-07445-385-4.

TOUŠLOVÁ, Iveta, PODHORSKÝ, Marek, MARŠÁL, Josef, 2011. *Toulavá kamera 13*. Praha: Freytag & Berndt. 238 s. ISBN 978-80-7445-062-4.

URLICH, Petr, 2008. *Slavné vily Královéhradeckého kraje*. Praha : Foibos. 180 s. ISBN 978-80-87073-07-0.

VINTER, Vlastimil, 1971. *Úvod do dějin a teorie památkové péče. Díl 1., Nástin vývoje a základní ideové otázky památkové péče*. Praha: Statní pedagogické nakladatelství. 175 s. ISBN 17-045-81.

WAGNER, Bohdan, 1990. *Sadovnická tvorba 2*. Praha : SZN, 323 s. ISBN 80–209-0112-4.

Zákon č. 20/1987 Sb., *Zákon České národní rady o státní památkové péči*

Odborné články

MINIBERGER, Josef, 1925. *Sluh geometrický a volný*. Československé zahradnické listy roč. XXII č. 4. 157-258.

ŠTULC, Josef, 2014. *Padesát let benátské charty*. Časopis státní památkové péče, číslo: 3. 74, 171-174. ISSN 1210-5538.

TYWONIAK, Jiří, 1993. Středočeský sborník historický XIX. - Praha : Státní oblastní archiv. 134 s. ISSN 0585-4172.

Internetové zdroje

Dobříšský zámek získal 84 milionů na obnovu francouzského parku a zahrady. Z našeho města. Dobříšsko aktuálně. Dobříšsko aktuálně [online]. Copyright © 2020 Dobříšsko aktuálně [cit. 18.04.2020]. Dostupné z: <http://www.dobriskoaktualne.cz/z-naseho-mesta/dobris/dotace-zamek>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - IROP - Zámek Dobříš - Revitalizace zámecké oranžerie a Francouzského parku. Object moved [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.04.2020]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/projekty/06-3-dobra-sprava-uzemi-a-zefektivneni-verejnych-i/zamek-dobris-revitalizace-zamecke-oranzerie-a-fr>

Národní památkový ústav. Památková obnova vilových zahrad založených v meziválečném období [online]. Copyright © 2020 [cit. 18.04.2020]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/publikace/pamatkova-obnova-vilovych-zahrad-zalozenych-v-mezivalecnem-obdobi.pdf>

Ostatní zdroje

Zámek Dobříš, 2019. *Informační tabule zámku Dobříš*.

12 Seznam obrázků

Obr č. 1	Zahrada Eden	(Sbor svědků Jehovových, 2017).....	10
Obr č. 2	Formální zahrada zámku Versailles	(https://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidelná_zahrada#/media/Soubor:Versailles,_Garden_Plan.jpg).....	12
Obr č. 3	Neformální zahrada	(https://cs.wikipedia.org/wiki/Anglický_park#/media/Soubor:Stowe_park_map_ugglan.jpg).....	13
Obr č. 4	Egyptská zahrada	(https://www.wikiwand.com/cs/Zahrada_(starověký_Egypt)).....	16
Obr č. 5	Visuté zahrady Semiramidiny	(http://benjamin2121.blog.cz/1804/divy_sвета-visute-zahrady-semiramidiny).....	17
Obr č. 6	Perská zahrada s kanálem	(https://cs.wikipedia.org/wiki/Perská_zahrada#/media/Soubor:Bagheram_shiraz.jpg).....	18
Obr č. 7	Indická zahrada	(Pacáková-Hošťalová, a další, 2004).....	19
Obr č. 8	Čínská zahrada	(Pacáková-Hošťalová, a další, 2004).....	20
Obr č. 9	Japonská zahrada	(https://cs.wikipedia.org/wiki/Japonská_zahrada#/media/Soubor:Shokintei_seen_from_the_Gepparo.jpg).....	21
Obr č. 10	Řecká zahrada	(https://www.123rf.com/photo_90407367_inner-garden-of-the-arkadi-monastery-crete-greece.html).....	21
Obr č. 11	Římská zahrada	(https://www.dartmouth.edu/~rome2007/tivoli.html)....	23
Obr č. 12	Islámská zahrada	(https://cs.haenselblatt.com/islamic-garden-plants).....	24
Obr č. 13	Maurská zahrada	(https://cs.wikibooks.org/wiki/Průvodce_úpravou_váš%C3%AD_zahrady/Babylonské_zahray).....	25

Obr	č.	14	Středověká	zahrada	
(https://cs.wikipedia.org/wiki/Středověká_zahrada).....					26
Obr č. 15	Renesanční zahrada	(https://www.floranazahrade.cz/renesančni-zahrada-villa-lante/)			27
Obr č. 16	Manýristická zahrada	(Pacáková-Hošťalová, a další, 2004).....			27
Obr č. 17	Barokní zahrada	(https://archiv.ihned.cz/c1-62345020-10-nejkrasnejsich-zahrad-sveta-podle-national-geographic-podivejte-se).....			28
Obr č. 18	Klasicistní zahrada zámku Lednice	(vlastní).....			29
Obr č. 19	Romantická zahrada ve Vlašimi	(vlastní).....			29
Obr	č.	20	Funkcionalistická	zahrada	
(https://www.mujsdum.cz/rubriky/zahrada/zahrada-u-funkcionalistickeho-domu_1173.html).....					30
Obr	č.	21	Moderní	zahrada	
(https://www.novinky.cz/bydleni/zahrada/clanek/zahrada-ktera-po-cely-rok-ladi-s-moderni-architekturou-domu-40047705).....					30
Obr č. 22	Zámek Dobříš	(vlastní).....			34
Obr	č.	23	Aktuální fotografie	hradu Vargač	
(http://ic.mestodobris.cz/vismo/gallery-viewer.asp?id_galerie=9349&width=412)..					35
Obr	č.	24	Historická podoba	hradu Vargač rok 1911	
(http://www.fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=30554).....					35
Obr č. 25	Plán města Dobříš z roku 1727	(Brožovský a Glosová, 1983).....			36
Obr č. 26	I. vojenské mapování Čech v letech 1764 - 1768	(http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=ce&map_list=c159).....			36
(http://www.castles.cz/zamek-dobris/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....					37
Obr	č.	27	Dobříš	v roce 1906	
(http://www.fotohistorie.cz/Stredocesky/Pribram/Dobris/Dobris_--_zamek/Default.aspx).....					37

Obr č. 28 Zámek a park na vyobrazení K. Salzera a Q. Jahna z roku 1770 (http://www.castles.cz/zamek-dobris/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....	38
Obr č. 29 Plán města od A.Stoczka z roku 1815 (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Restaurátorská dokumentace. V. Šubertová: Dobříš – restaurování plánu parku 1996, 2418).....	38
Obr č. 30 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Uměleckohistorický a urbanistickokrajinařský průzkum zámecké zahrady a parku. M. Glosová/J. Tywoniak/M. Brožovský/I. Žežulka: Zámecká zahrada a zámecký parku v Dobříši 1977-79, P 373).....	39
Obr č. 31 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta detail parterů. (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Uměleckohistorický a urbanistickokrajinařský průzkum zámecké zahrady a parku. M. Glosová/J. Tywoniak/M. Brožovský/I. Žežulka: Zámecká zahrada a zámecký park v Dobříši 1977-79, P 373).....	39
Obr č. 32 Plán proměny zahrady z roku 1911 od architekta Toureta. – detail (Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Uměleckohistorický a urbanistickokrajinařský průzkum zámecké zahrady a parku. M. Glosová/J. Tywoniak/M. Brožovský/I. Žežulka: Zámecká zahrada a zámecký park v Dobříši 1977-79, P 373).....	39
Obr č. 33 Letecký pohled na zámek (http://www.nebeske.cz/gallery/zamek-dobris/).....	40
Obr č. 34 Výzdoba parteru (vlastní)	41
Obr č. 35 Výzdoba první terasy (vlastní)	41
Obr č. 36 Výzdoba druhé terasy (http://www.bloggerky.cz/blogy/prispevek/73416).....	42
Obr č. 37 Výzdoba třetí terasy (http://www.organizatorvyletu.cz/vylety/zamek-dobris).....	42
Obr č. 38 Nástěnná malba na oranžerii z roku 1989 (Dobříš, nástěnná malba na oranžerii v roce 1989. Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Technická zpráva. Dobříš – zámek 1990, 2588).....	43

Obr č. 39	Nástěnná malba na oranžerii z roku 1989 (Dobříš, nástěnná malba na oranžerii v roce 1989. Reprodukce z: NPÚ ÚOP v Praze, Technická zpráva. Dobříš – zámek 1990, 2588).....	43
Obr č. 40	Zámecký skleník (vlastní).....	43
Obr č. 41	Voliera pro ondatry (vlastní).....	44
Obr č. 42	Výzdoba čtvrté terasy (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zámek_Dobř%C3%ADš,_nám._Svobody_1_-_zahradn%C3%AD_terasa_s_fontánou_schodištěm_a_branou_-_východn%C3%AD.JPG).....	44
Obr č. 43	Informační tabule zámeckého parku (vlastní).....	45
Obr č. 44	Chotobušský potok (vlastní).....	46
Obr č. 45	Huťský rybník (vlastní).....	46
Obr č. 46	Lipová alej (vlastní).....	46
Obr č. 47	Budova bývalého divadla (vlastní).....	47
Obr č. 48	Tritonova fontána (vlastní).....	47
Obr č. 49	Celková situace areálu zámku podle plánu L. Stoczka z roku 1815 (http://www.castles.cz/zamek-dobris/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....	48
Obr č. 50	Vyschlé koryto potoka (vlastní).....	59
Obr č. 51	Terasa v parku (vlastní).....	50
Obr č. 52	Most v parku (vlastní).....	51
Obr č. 53	Revitalizace zahrady (http://dobriskoaktualne.cz/rozhovory/ne-obycejni-lide-okolo-nas/francouzsky-park-05-19).....	52
Obr č. 54	Zámek Hluboká nad Vltavou (vlastní).....	53
Obr č. 55	Příjezdová brána zámku (vlastní).....	54
Obr č. 56	Areál a okolí zámku (Ehrlich a Pavlátová, 2004).....	54
Obr č. 57	Aktuální podoba zámku (vlastní).....	55
Obr č. 58	Hrad v době okolo poloviny 16. století na výřezu dobové veduty	

(http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....	56
Obr č. 59 Zámek na počátku 17. století na kresbě J. Willenberka (http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....	56
Obr č. 60 Situační plán zámku Hluboká nad Vltavou a okolí z roku 1663 (http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/17558).....	57
Obr č. 61 Zámek před jeho přestavbou (http://www.castles.cz/zamek-hluboka-nad-vltavou/galerie-obrazky-nakresy-historie.html).....	58
Obr č. 62 Přehledná mapa tzv. rezervovaných lesů ležících na panství Hluboká nad Vltavou z roku 1760 (http://chartae-antiquae.cz/cs/maps/17486).....	59
Obr č. 63 Situační plán krajinářského parku zámku Hluboké nad Vltavou z roku 1865 (Ehrlich a Pavlátová, 2004).....	60
Obr č. 64 Jezírko v zámeckém parku (vlastní).....	61
Obr č. 65 Letecký pohled na zámek (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hlubok%C3%ADmek_01.JPG).....	62
Obr č. 66 Partery v zámecké zahradě (vlastní).....	62
Obr č. 67 Horní zahrada (vlastní).....	63
Obr č. 68 Zámecká kašna (vlastní).....	63
Obr č. 69 Křížové loubí (vlastní).....	64
Obr č. 70 Záhon zimostráže (vlastní).....	64
Obr č. 71 Detailní pohled na zahradu (vlastní).....	65
Obr č. 72 Obřadní síň s litinovou verandou (vlastní).....	65
Obr č. 73 Jinan dvoulaločný (vlastní).....	79
Obr č. 74 Jinan dvoulaločný list (vlastní).....	79
Obr č. 75 Dub letní (vlastní).....	79
Obr č. 76 Dub letní detail (vlastní).....	79

Obr č. 77 Lípa srdčitá (vlastní)	80
Obr č. 78 Lípa srdčitá list (vlastní)	80
Obr č. 79 Tis červený (vlastní)	80
Obr č. 80 Douglaska tisolistá (vlastní)	81
Obr č. 81 Líska turecká (vlastní)	81
Obr č. 82 Pěníšník černomořský (vlastní)	82
Obr č. 83 Jírovec maďal (vlastní)	82
Obr č. 84 Olše lepkavá (vlastní)	83
Obr č. 85 Zerav západní (vlastní)	83
Obr č. 86 Zerav západní detail (vlastní)	83
Obr č. 87 Bříza bělokorá (vlastní)	84
Obr č. 88 Smrk ztepilý (vlastní)	84
Obr č. 89 Borovice černá (vlastní)	85
Obr č. 90 Borovice černá (vlastní)	85
Obr č. 91 Ořechovec vejčitý (vlastní)	86
Obr č. 92 Ořechovec vejčitý detail (vlastní)	86
Obr č. 93 Zerav západní (vlastní)	86
Obr č. 94 Tis červený (vlastní)	87
Obr č. 95 Visterie čínská (vlastní)	87
Obr č. 96 Jasan ztepilý (vlastní)	88
Obr č. 97 Jasan ztepilý (vlastní)	88
Obr č. 98 Buk lesní list (vlastní)	88
Obr č. 99 Buk lesní (vlastní)	88
Obr č. 100 Smrk dvoubarvý (vlastní)	89
Obr č. 101 Jinan dvoulaločný (vlastní)	89
Obr č. 102 Křehokvět žlutý (vlastní)	90

Obr č. 103 Křehokvět žlutý list (vlastní)	90
Obr č. 104 Jílm vaz (vlastní)	90
Obr č. 105 Pauvlonie plsnatá (vlastní)	91
Obr č. 106 Nahovětvec dvoudomý list (vlastní)	91
Obr č. 107 Nahovětvec dvoudomý (vlastní)	91
Obr č. 108 Habr obecný (vlastní)	92
Obr č. 109 Dub zimní (vlastní)	92
Obr č. 110 Dub zimní kmen (vlastní)	92
Obr č. 111 Javor babyka (vlastní)	93
Obr č. 112 Kaštan jedlý kmen (vlastní)	93
Obr č. 113 Kaštan jedlý list (vlastní)	93

13 Obrázkové přílohy

13.1 Dřeviny zámeckého parku Dobříš

Jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba*)

Obr. č. 73 Jinan dvoulaločný (vlastní)

Obr. č. 74 Jinan dvoulaločný list (vlastní)

Dub letní (*Quercus robur*)

Obr. č. 75 Dub letní (vlastní)

Obr. č. 76 Dub letní detail (vlastní)

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Obr. č. 77 Lípa srdčitá (vlastní)

Obr. č. 78 Lípa srdčitá list (vlastní)

Tis červený (*Taxus baccata*)

Obr. č. 79 Tis červený (vlastní)

Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*)

Obr. č. 80 Douglaska tisolistá (vlastní)

Líska turecká (*Corylus colurna*)

Obr. č. 81 Líska turecká (vlastní)

Pěnišník černomořský (*Rhododendron ponticum*)

Obr č. 82 Pěnišník černomořský (vlastní)

Jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Obr č. 83 Jírovec maďal (vlastní)

Olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)

Obr. č. 84 Olše lepkavá (vlastní)

Zerav západní (*Thuja occidentalis*)

Obr. č. 85 Zerav západní (vlastní)

Obr. č. 86 Zerav západní detail (vlastní)

Bříza bělokorá (*Betula pendula*)

Obr. č. 87 Bříza bělokorá (vlastní)

Smrk ztepilý (*Picea abies*)

Obr. č. 88 Smrk ztepilý (vlastní)

Borovice černá (*Pinus nigra*)

Obr. č. 89 Borovice černá (vlastní)

Obr. č. 90 Borovice černá (vlastní)

13.2 Dřeviny zámeckého parku Hluboká nad Vltavou

Ořechovec vejčitý (*Carya ovata*)

Obr. č. 91 Ořechovec vejčitý (vlastní)

Obr. č. 92 Ořechovec vejčitý detail (vlastní)

Zerav západní (*Thuja occidentalis*)

Obr. č. 93 Zerav západní (vlastní)

Tis červený (*Taxus baccata*)

Obr. č. 94 Tis červený (vlastní)

Visterie čínská (*Wisteria sinensis*)

Obr. č. 95 Visterie Čínská (vlastní)

Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)

Obr. č. 96 Jasan ztepilý (vlastní)

Obr. č. 97 Jasan ztepilý (vlastní)

Buk lesní (*Fagus sylvatica*)

Obr. č. 98 Buk lesní list (vlastní)

Obr. č. 99 Buk lesní (vlastní)

Smrk dvoubarvý (*Picea alcoquiana*)

Obr. č. 100 Smrk dvoubarvý (vlastní)

Jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba*)

Obr. č. 101 Jinan dvoulaločný (vlastní)

Křehokvět žlutý (*Cladrastis lutea*)

Obr. č. 102 Křehokvět žlutý (vlastní)

Obr. č. 103 Křehokvět žlutý list (vlastní)

Jilm vaz (*Ulmus laevis*)

Obr. č. 104 Jilm vaz (vlastní)

Paulovnie plsnatá (*Paulownia tomentosa*)

Obr. č. 105 Paulovnie plsnatá (vlastní)

Nahovětec dvoudomý (*Gymnocladus dioica*)

Obr. č. 106 Nahovětec dvoudomý list (vlastní)

Obr. č. 107 Nahovětec dvoudomý (vlastní)

Habr obecný (*Carpinus betulus*)

Obr. č. 108 Habr obecný (vlastní)

Dub zimní (*Quercus petraea*)

Obr. č. 109 Dub zimní (vlastní)

Obr. č. 110 Dub zimní kmen (vlastní)

Javor babyka (*Acer campestre*)

Obr. č. 111 Javor babyka (vlastní)

Kaštan jedlý (*Castanea sativa*)

Obr. č. 112 Kaštan jedlý kmen (vlastní)

Obr. č. 113 Kaštan jedlý list (vlastní)